Disney

Ediție de LUX

ENCICLOPEDIA

34

Descoperă lumea distrându-te!

Teritorii sălbatice

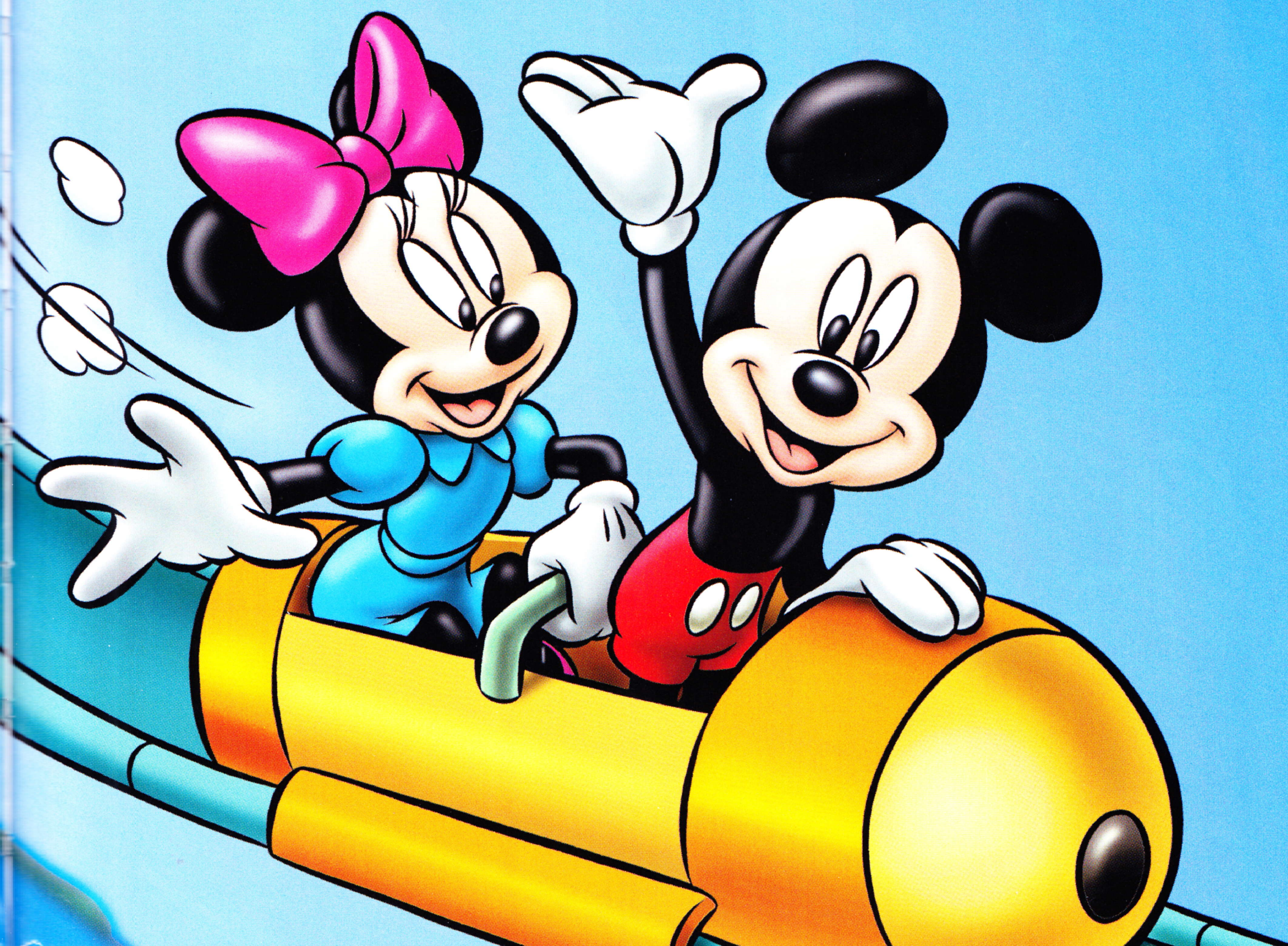
DeAGOSTINI

Disney

ENCICLOPEDIA

Descoperă lumea distrându-te!

Teritorii sălbatice

Cuprins

INTRODUCERE ÎN

Teritorii sălbatice

Știai că pe această planetă există locuri ale căror condiții climatice sunt mult mai aspre decât cele în care trăiești tu? Află ce este un erg, cum se deplasează oamenii prin deșert și multe alte lucruri interesante legate de zonele mai puțin primitoare de pe planeta noastră.

Ce preferi, frigul extrem sau căldura înăbușitoare?
Probabil că niciuna dintre variante... Dar trebuie să știi că există locuri unde ziua se ating temperaturi-record de 60 de grade Celsius, iar noaptea acestea coboară la -10 grade!

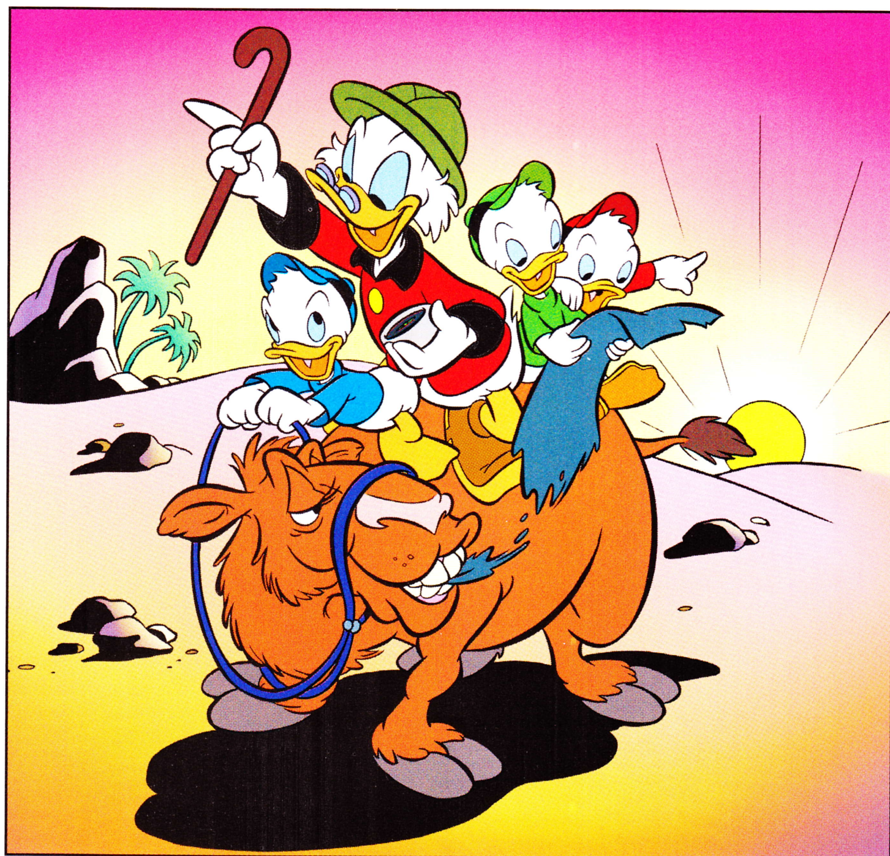
Cum se deplasează oamenii prin deşert?

Mehari-ul este o specie de dromader folosit în competiții.. În deșerturile din Asia, dromaderul este înlocuit de cămila cu două cocoașe; aceasta are o blană foarte călduroasă, care protejează cămila în nopțile extrem de reci.

Dromaderul este un bun mijloc de transport prin deșert. În cocoașa sa este depozitată apă și grăsime, genele lungi îi protejează ochii în fața furtunilor de nisip, picioarele lungi îl împiedică să se afunde în nisip, iar pielea deschisă la culoare reflectă lumina, protejându-l de căldura excesivă. Dromaderul poate parcurge astfel 150 de km într-o zi fără să obosească.

ÎNTR-UN 4 X 4

În zilele noastre, dunele de nisip pot fi străbătute cu ajutorul mașinilor de teren 4 x 4. Dar și cu motocicletele. În caz de pană, nu trebuie să ne îndepărtăm de vehicul: trebuie să trimitem semnale SOS sau să ardem un cauciuc pentru a atrage atenția avioanelor care pot trece pe deasupra noastră.

UN DEȘERT PLIN DE CAPCANE

În mijlocul acestor peisaje golașe, fără copaci, furtunile de nisip schimbă forma dunelor sau șterg orice urmă de pe nisip; dacă te pierzi, este foarte greu să fii găsit. De aceea, hărțile îți sunt absolut necesare, la fel și busola. În cazul în care rămâi blocat în nisip, iată un truc: strecoară pe sub roțile mașinii niște plăci din metal și împinge mașina cât poți de tare.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

FIRELE ÎNCÂLCITE

Găsește firul pe care trebuie să îl urmeze acest dromader însetat pentru a ajunge la Donald, aflat în oază. Vei afla astfel câte zile poate să reziste un dromader fără să bea deloc apă.

SOLUȚIE:
DRUMUL CORECT ESTE CEL CARE ARE ETICHETA DE CACTUS; DROMADERUL POATE REZISTA 15 ZILE FĂRĂ APĂ.

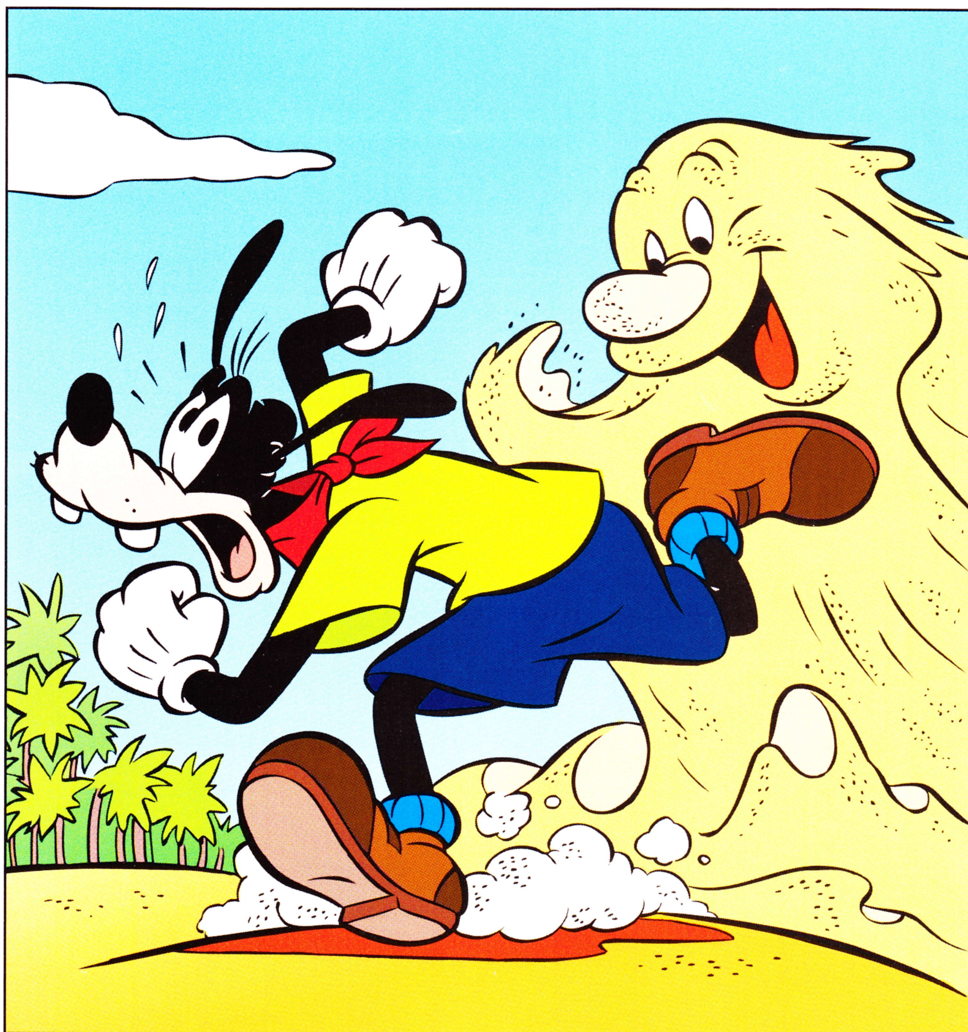
ȘTIAȚI CĂ...

ACUL CU MAGNET FIXAT ÎN CENTRUL CADRANULUI BUSOLEI ARATĂ ÎNTOTDEAUNA NORDUL ȘI TE AJUTĂ SĂ TE ORIENTEZI.

De ce se extind deşerturile?

De-a lungul timpului, în regiunile din jurul deșerturilor au trăit puțini oameni. Astăzi însă, mulți nomazi (oameni ai deșertului) își aleg un petic de pământ și rămân să trăiască acolo. Ei sapă puțuri pentru a putea face rost de apă, vitală pentru ei, pentru animalele lor și pentru culturile din care se hrănesc. Mai obișnuiesc să taie arbori și tufișuri, din lemnul cărora fac focul, putând astfel să gătească.

DIN CE ÎN CE MAI PUȚINĂ APĂ!

Animalele pasc toată iarba, iar rezervele de apă, utilizate în exces, dispar treptat. În aceste regiuni, traiul devine imposibil din cauza extinderii deșertului. Astfel, oamenii pleacă din acel loc, instalându-se în altă parte.

10 ANI FĂRĂ PLOAIE

Dacă ai zece ani și trăiești în deșert, este posibil să nu fi văzut vreodată nici măcar un strop de ploaie! Într-adevăr, în deșert se poate să treacă și 10 ani fără să plouă. După ce plouă însă, multe plante încep imediat să crească foarte repede. Micile animale care trăiesc în deșert au parte atunci de un ospăț pe cinste.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

CUVINTE AMESTECATE

Găseşte în tabelul de mai jos, orizontal şi vertical, denumirea unor animale sau a unor insecte care trăiesc în deşert.

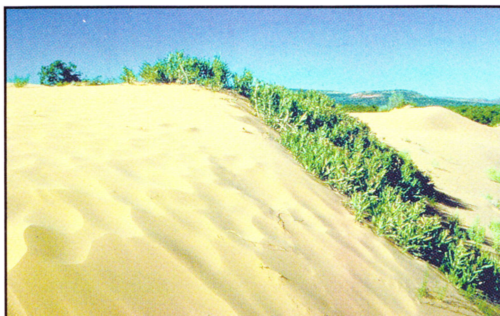
F	U	B	W	F	C	C	L	D	I	P	G	O	V
C	O	F	U	R	L	S	B	D	P	U	H	D	C
B	L	R	G	L	C	B	W	S	Ş	K	J	Ă	V
M	N	O	Ş	O	P	Â	R	L	Ă	E	M	F	Ş
I	I	S	R	Ţ	J	B	T	R	V	I	Ţ	E	C
Ţ	Z	P	E	P	J	I	Q	B	L	C	I	Ă	X
B	I	L	H	D	K	V	H	Ă	E	E	L	Z	Ş
O	A	R	E	C	E	Ş	A	R	P	E	D	C	N
I	O	W	S	O	L	Ă	C	U	S	T	Ă	D	Y
V	M	K	D	L	J	V	R	R	I	P	O	T	L
C	E	U	G	A	Z	E	L	Ă	A	J	F	O	W

SOLUŢIE: CĂMILĂ, IEPURE, FURNICĂ, SCORPION, ŞOPÂRLĂ, ŞOARECE, ŞARPE, LĂCUSTĂ, GAZELĂ

RECORDURI TERMICE

Record de frig şi de căldură: în unele regiuni deşertice, se pot atinge valori de 56°C, iar în altele, de exemplu în Siberia, termometrul poate coborî şi la -78°C. În acelaşi deşert, se pot înregistra 40°C ziua şi 0°C noaptea.

Treptat, nisipul „înaintează" în detrimentul vegetaţiei.

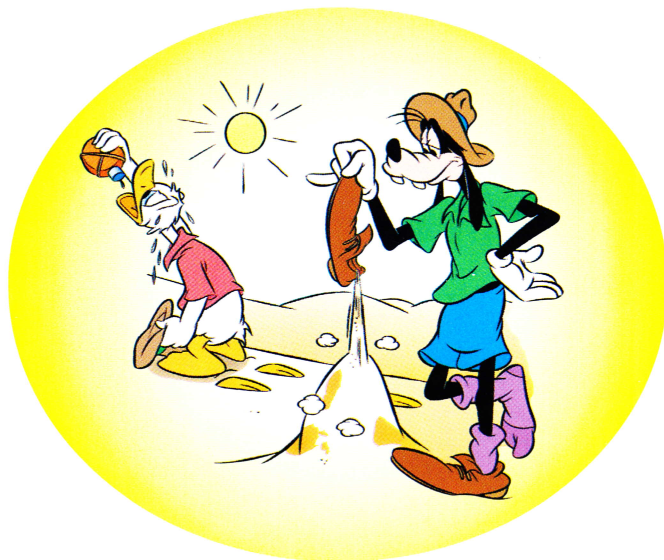
ŞTIAŢI CĂ...

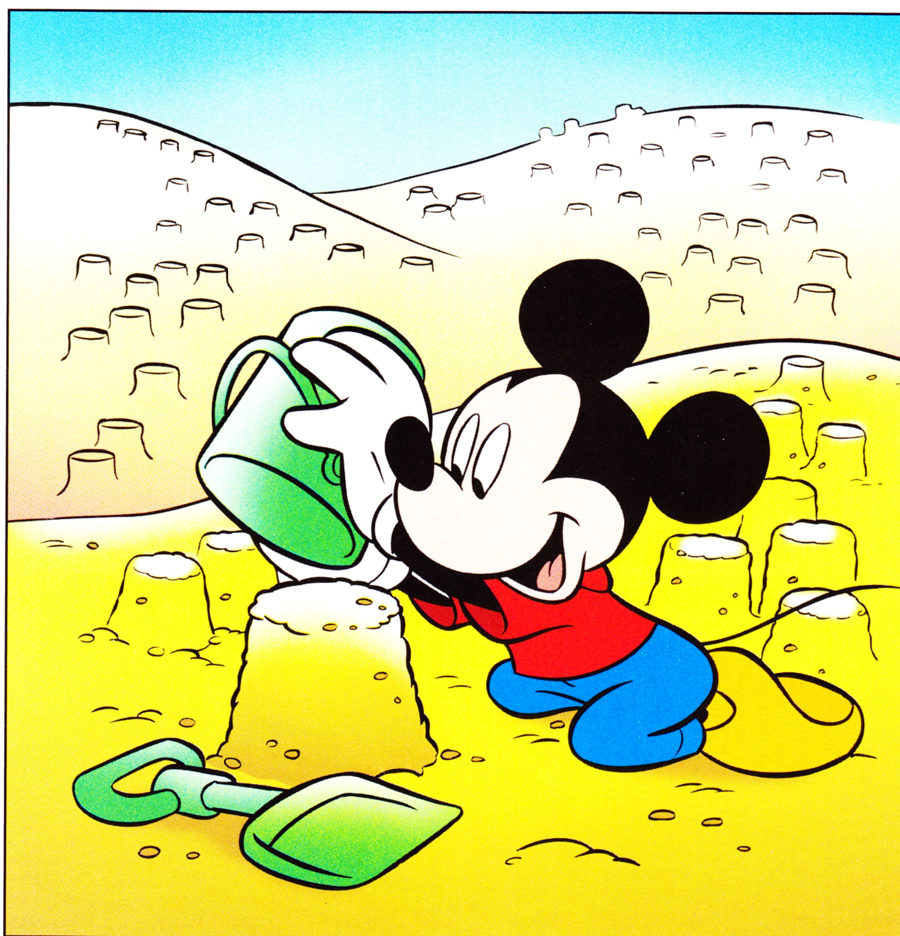
ÎNAINTAREA DEŞERTULUI SE REFERĂ LA EXTINDEREA ZONELOR DEŞERTICE, CARE ÎNAINTEAZĂ DIN CE ÎN CE MAI MULT, „CÂŞTIGÂND TEREN".

Ce este un erg?

Ergurile sunt suprafețe deșertice vaste, acoperite cu nisip adus de vânt. Ele sunt acumulări de nisip, întinse pe sute de kilometri. În Sahara există Marele Erg Oriental și Marele Erg Occidental. Aici cresc doar arbuști și plante rezistente, precum o specie de iarbă denumită în arabă *drinn*, care este comestibilă.

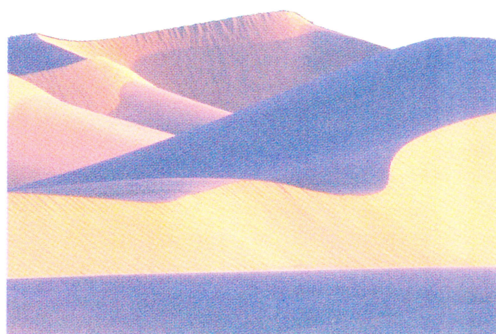

DUNE DE NISIP

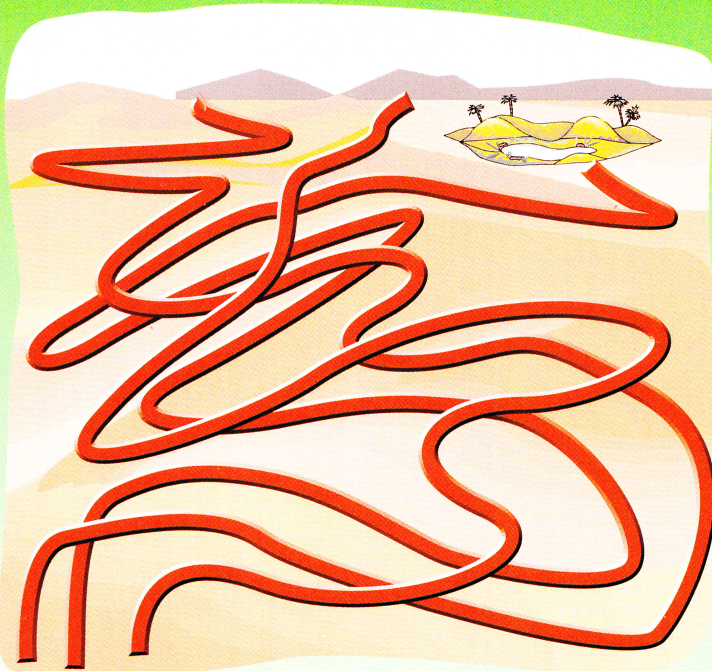
Nisipul este transportat de vânt din platourile deșertice stâncoase, numite reguri. Acesta se acumulează, formând dune sau erguri, care seamănă cu niște valuri. De la o zi la alta, în funcție de cât de puternice sunt furtunile de nisip, dunele își schimbă forma; de aceea, aici este foarte ușor să te pierzi. Topografia locurilor se schimbă des.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

LABIRINTUL

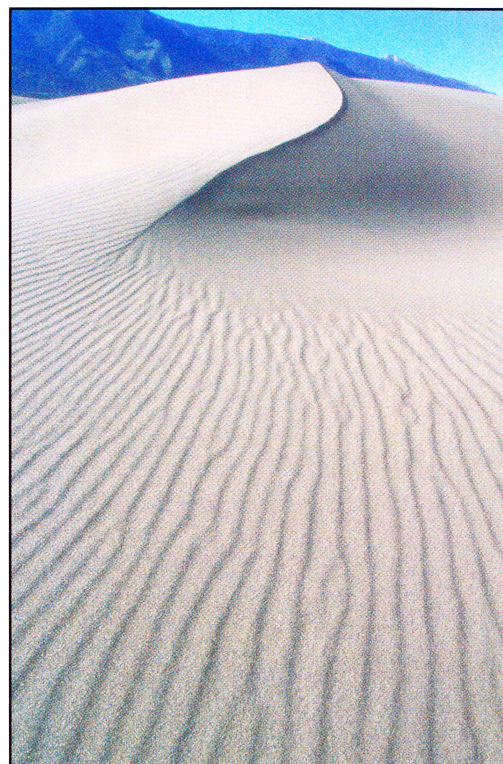
Ce seamănă cel mai mult cu o dună? O altă dună. Ajută-l pe Donald să găsească drumul spre oază.

1 2 3

SOLUȚIE: DRUMUL NR. 2

Vântul sculptează dunele de nisip într-un mod cu totul original.

CUM SE FORMEAZĂ O „BARIERĂ VERDE”?

Pentru a opri extinderea ergurilor, oamenii creează palisade. Acestea sunt mici împrejmuiri din lemn, care blochează înaintarea nisipurilor. Astfel, vegetația devine stabilă. Treptat, ergurile devin fertile; aici încep să crească palmieri și specii de plante specifice deșertului.

ȘTIAȚI CĂ...

TOPOGRAFIA ESTE REPREZENTAREA GRAFICĂ A UNEI REGIUNI, ÎMPREUNĂ CU RELIEFUL ACESTEIA. ACEASTĂ REPREZENTARE POATE FI FĂCUTĂ SUB FORMĂ DE HARTĂ SAU DE PLAN.

Care este cel mai mare deşert din lume?

Deșertul Sahara, situat în nordul Africii, este cel mai mare deșert din lume. Acest deșert este caracterizat prin veri toride, mari diferențe de temperatură între zi și noapte și ploi rare. Orașul Tamanrasset, din regiunea munților Hoggar, nu are parte uneori decât de 7 mm de precipitații pe an. Ploile se înregistrează mai mult la granițele cu Sahara: toamna în nord și vara în sud.

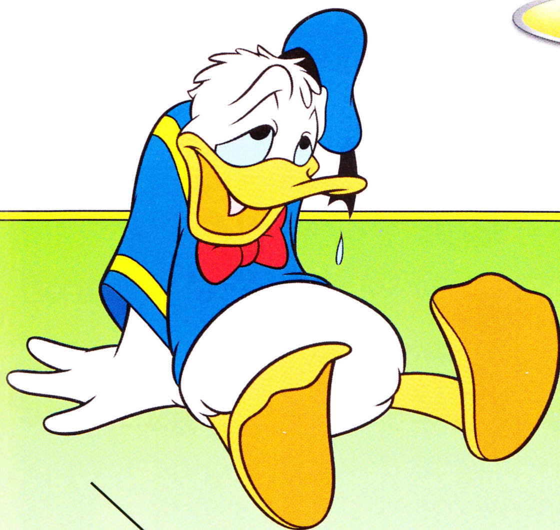

Animalele care trăiesc în Sahara știu însă să se descurce: ele fac economii de apă (de exemplu, dromaderul) sau se îngroapă sub nisip pe timpul zilei (scorpionul).

Numai Nisip și Pietre Cât Vezi cu Ochii

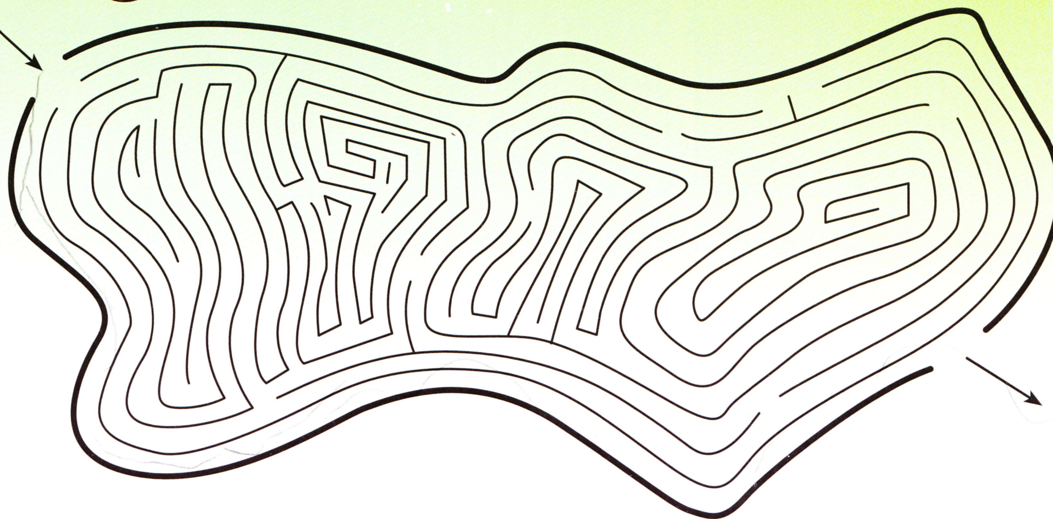
Peisajele sunt imense și monotone. În centrul Saharei, există lanțuri de munți: Hoggar, Aïr și Tibesti; cel mai înalt punct din deșert este vulcanul Emi Koussi (3 415 m). În jurul acestuia, se află platouri formate din plăci de stâncă și sfărâmături de piatră. Dunele de nisip nu acoperă decât o cincime din teritoriu.

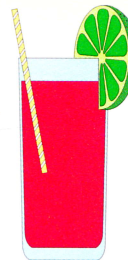

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

LABIRINTUL

Lui Donald îi este foarte sete. Trasează drumul corect cu un creion şi ajută-l să ajungă la băutura răcoritoare mult dorită.

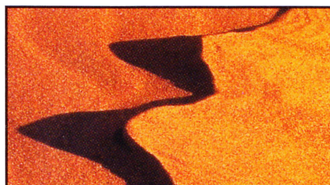

Singurii oameni care locuiesc în deșert sunt nomazii. Ei cresc animale și se deplasează cu ajutorul cămilelor.

UN DEȘERT SURPRINZĂTOR

Unde se află Sahara? Acest deșert imens se află pe teritoriul a zece state: Maroc, Algeria, Tunisia, Libia, Egipt, Sudan, Ciad, Niger, Mali și Mauritania. Iar acum 450 de milioane de ani, întreaga Sahară era acoperită de gheață!

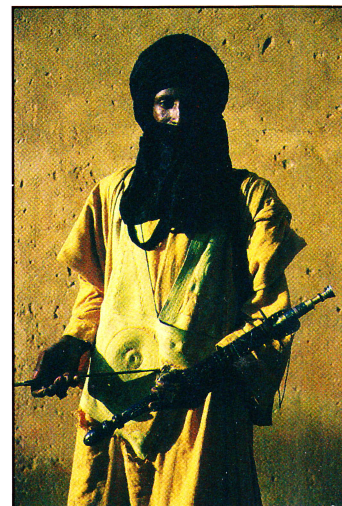
ŞTIAŢI CĂ...

„SAHARA" ESTE UN CUVÂNT CARE ÎN LIMBA ARABĂ SE REFERĂ LA CULOAREA ARĂMIE. ARĂMIU ESTE NISIPUL SAU ARĂMIE ESTE BLANA LEULUI.

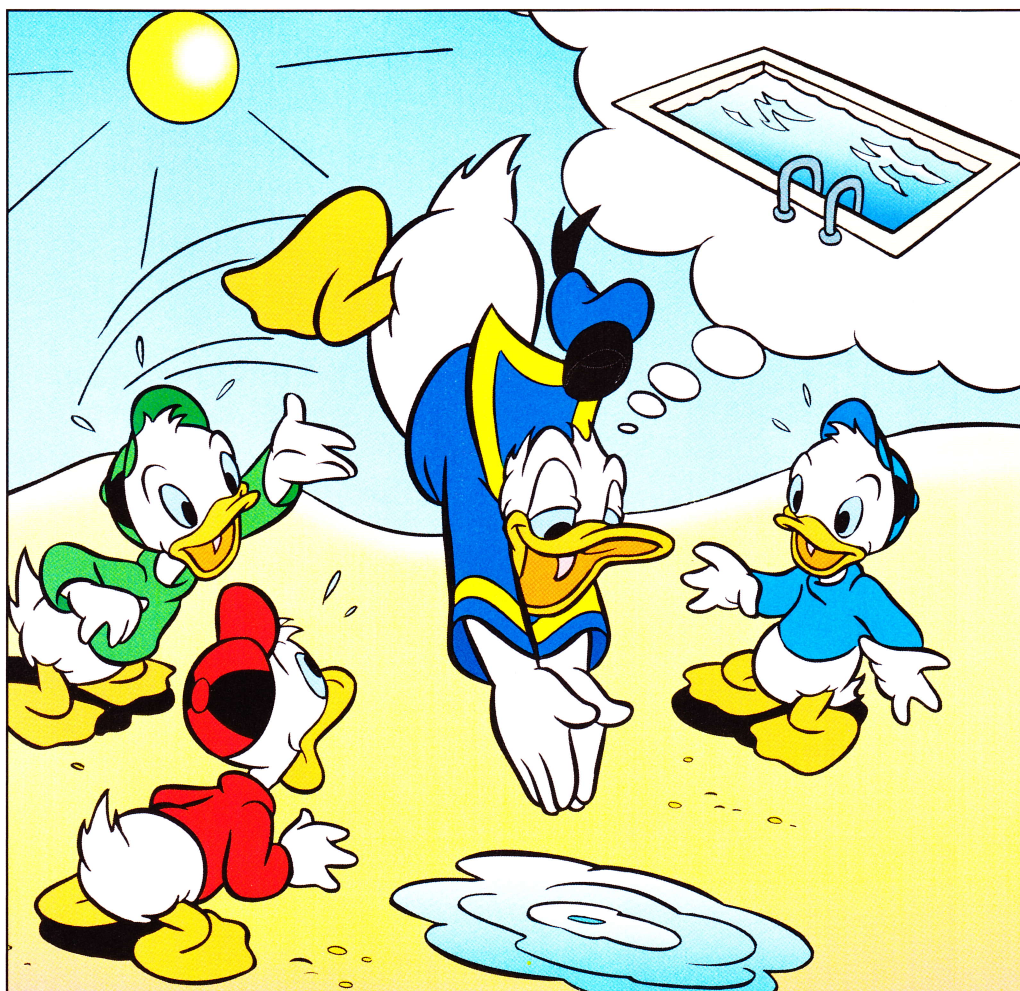

Unde se află munții Hoggar?

Masivul muntos Hoggar, sau Ahaggar, este localizat în centrul deșertului Sahara, în Algeria. Vârful Tahat se ridică la aproape 3 000 de metri altitudine! Acest masiv este înconjurat de o serie de văi, pe unde curgeau pe vremuri multe râuri, fiind o regiune întinsă, rămasă încă aproape neexplorată.

Tuareg în costum tradițional

ACASĂ LA TUAREGI...

Tuaregii sunt singurii care trăiesc în regiunea Hoggar. Majoritatea sunt nomazi care trăiesc în tabere. Dacă ai fi fost un copil tuareg, ai fi vorbit dialectul tamachek. Ai fi crescut cămile și capre, te-ai fi hrănit cu mei fiert și curmale și ai fi băut lapte smântânit și ceai.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

HOGGAR PRINTRE VALURI!

Aşază în ordine segmentele de propoziţie de mai jos şi vei afla ce citeşte Donald în ziar.

DIN MIJLOCUL UNEI MĂRI
NU FOARTE ADÂNCI.
PE VREMEA CÂND DINOZAURII,
ACUM MAI MULT DE O SUTĂ
DE MILIOANE DE ANI,
DOMINAU PLANETA,
HOGGAR ERA O INSULĂ CARE
SE ÎNĂLȚA

SOLUTIE: ACUM MAI MULT DE O SUTĂ DE MILIOANE DE ANI,
PE VREMEA CÂND DINOZAURII DOMINAU PLANETA, HOGGAR ERA O INSULĂ
CARE SE ÎNĂLȚA DIN MIJLOCUL UNEI MĂRI NU FOARTE ADÂNCI.

... ÎN PLIN DEȘERT!

Hoggar se află acum în plin deșert. Peisajul este format din nisipuri, piatră, dune și lanțuri muntoase. Noaptea se pot înregistra temperaturi sub 0°C, iar ziua peste 40°C! Fauna și vegetația sunt sărace. Totuși, se mai pot zări pe alocuri insecte, șopârle și păsări. Dintre acestea, specia moula-moula este simbolul regiunii Hoggar.

ȘTIAȚI CĂ...

MEIUL ESTE O PLANTĂ CEREALIERĂ CARE CREȘTE ÎN AFRICA. MEIUL SE POATE CONSUMA FIERT SAU MĂCINAT CA FĂINĂ.

Ce este un reg?

În deșert, vântul erodează lent platourile stâncoase. Ai aflat deja că micile fragmente de piatră transportate de vânt formează acele dune de nisip denumite erguri. Fragmentele prea mari de piatră rămân însă pe loc, formând în timp regurile, suprafețe netede acoperite cu pietriș.

BAZINE SAU VERSANȚI

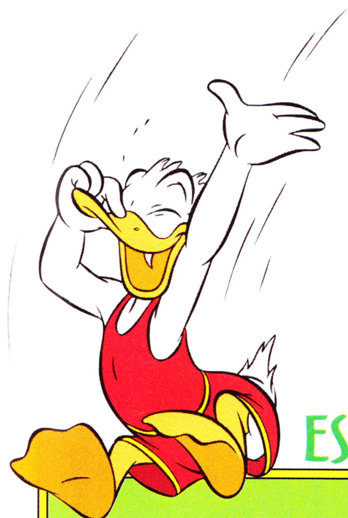
Când un platou stâncos se află pe o formațiune dură, vântul erodează doar partea superioară și mai puțin dură a platoului. Regul care ia naștere de pe urma acestui proces de erodare se formează la poalele platoului. Dacă, din contră, platoul stâncos este format în întregime din roci mai puțin dure, în acel loc se va forma treptat un bazin, în interiorul căruia va lua naștere regul.

Platou stâncos

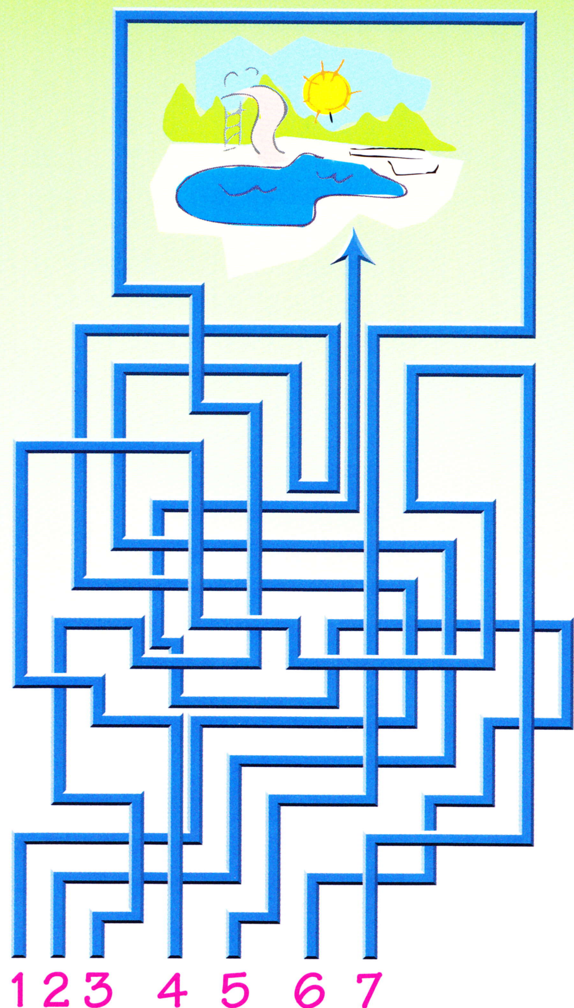
Deșert din Namibia, dezvoltat pe roci bazaltice

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

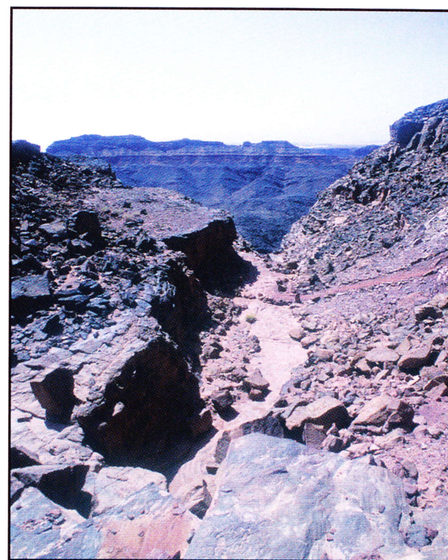
ATENȚIE, PERICOL DE MIRAJE!

Vai, încă un miraj! Ajută-l pe bietul Donald să găsească repede piscina până nu se aruncă direct în... pietrișul din deșert!

SOLUȚIE: DRUMUL NR. 6

Deșertul Sinai

VÂNTUL, ARTISTUL SCULPTOR

În Sahara, platoul stâncos din care se formează regul poartă numele de hamadă, podiș sculptat de vânt. Acest podiș ajunge să capete contururi uimitoare, în formă de fagure sau de ciupercă. Cu cât hamada este erodată mai mult de vânt, cu atât regul este mai întins!

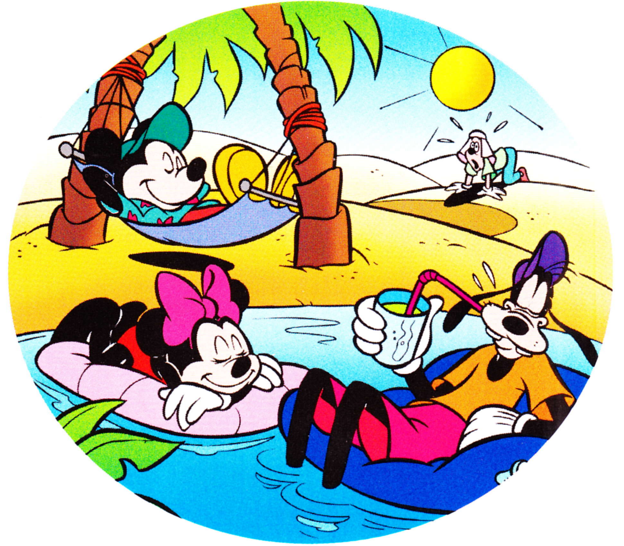

ȘTIAȚI CĂ...

FRICȚIUNEA ESTE O MIȘCARE DE FRECARE ÎNTRE DOUĂ OBIECTE. ÎN DEȘERT AU LOC MIȘCĂRI DE FRICȚIUNE ÎNTRE PIETRE.

Ce este un ued?

Un ued este o vale uscată din deșert, mai exact albia unui râu pe unde curge foarte rar apă, adică numai atunci când plouă. Cum însă ploile sunt extrem de rare, valea se usucă foarte repede.

TREZIREA!

Nomazii folosesc mereu aceste albii pentru a se deplasa. Dar sunt foarte prudenți când se anunță vreo furtună! Asta pentru că în Sahara, de obicei, plouă când nu te aștepți, iar ploaia antrenează mari cantități de apă într-un timp scurt. În câteva minute, un val de 2 metri poate să măture totul în calea sa.

Ued uscat în munții Marocului

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

CHESTIONARUL DEŞERTULUI

A. Dromaderul:

1. Are două cocoaşe
2. Are o singură cocoaşă
3. Nu are cocoaşă

B. Cămila:

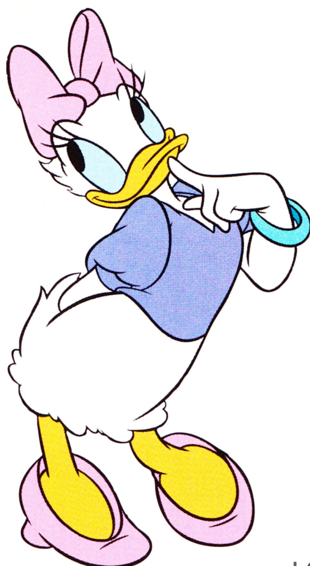
1. Are două cocoaşe
2. Are o singură cocoaşă
3. Nu are cocoaşă

C. O caravană în deşert:

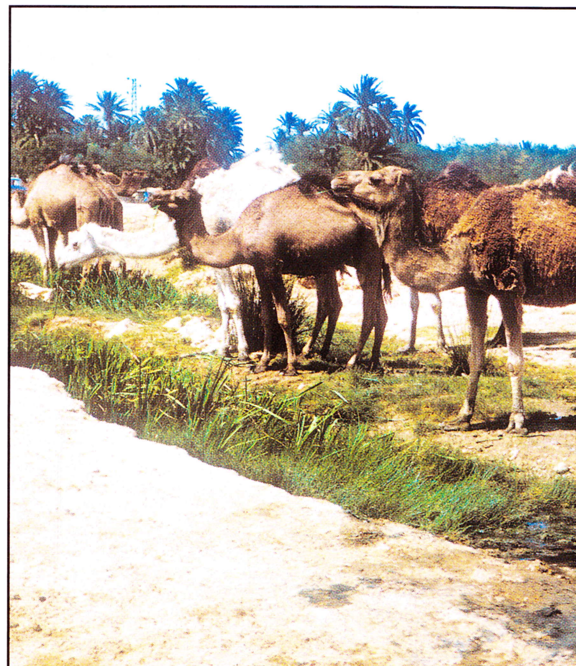
1. Este formată din rulote
2. Este formată din cămile
3. Este formată din motociclete

D. O oază este:

1. O insuliţă plină de verdeaţă în mijlocul deşertului
2. O băutură alcoolizată
3. O plajă

SOLUTIE: A 2, B 1, C 2, D 1

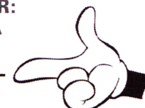
NIȘTE GRĂUNȚE RĂBDĂTOARE

În albia uedurilor cresc plante. După o ploaie torențială, aceste văi devin adevărate prerii, unde nomazii își duc turmele de animale să pască. Ei trebuie să se miște repede, deoarece aceste plante nu trăiesc decât câteva zile: când rezervele de apă se epuizează, plantele mor de sete.

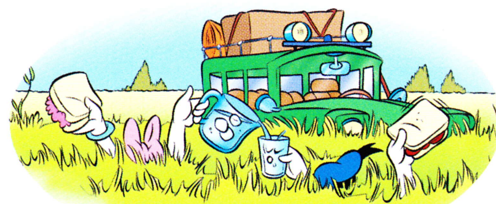

ŞTIAŢI CĂ...

INUNDAŢIILE SE POT PRODUCE ATUNCI CÂND NIVELUL APELOR UNUI RÂU SAU AL UNUI FLUVIU CREŞTE. TERMENUL OPUS ESTE SECAREA APELOR: NIVELUL APEI SCADE PÂNĂ DISPARE DE TOT.

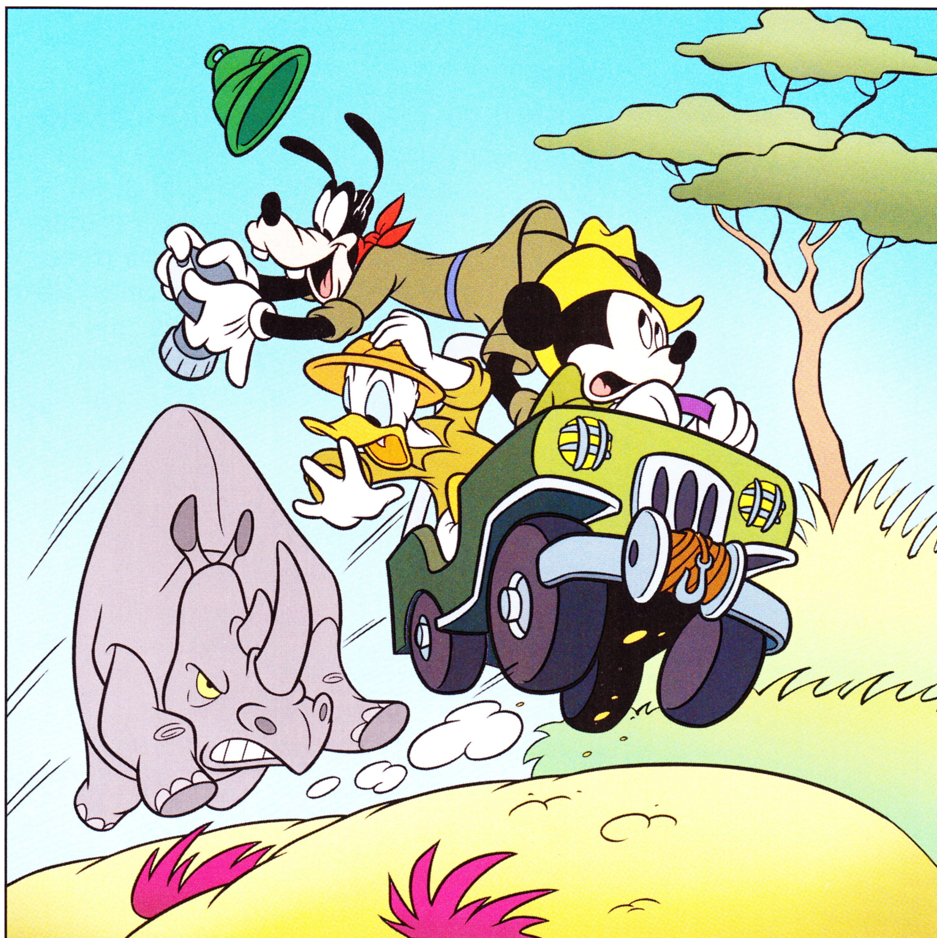

Ce este savana africană?

Savana africană se întinde pe aproximativ 10 milioane de km². Această imensă prerie acoperă partea centrală a continentului african, în sudul Saharei. În timpul anotimpului secetos, iarba din savană este galbenă. Din luna mai până în septembrie, în timpul anotimpului ploios, iarba înverzește și devine hrană pentru numeroasele animale care trăiesc aici.

Cum se poate depozita apa?

În savană cresc numeroși copaci. Salcâmii și baobabii sunt foarte adaptați la climatul secetos și foarte cald din savana africană. Baobabul își depozitează rezervele de apă în interiorul trunchiului care acționează ca un burete, în timp ce salcâmul, cu frunzele sale înguste și ramurile sale lungi și spinoase, reduce orice pierdere de apă prin evaporare.

Baobab

Salcâmi

Antilope gnu

Leoaice

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

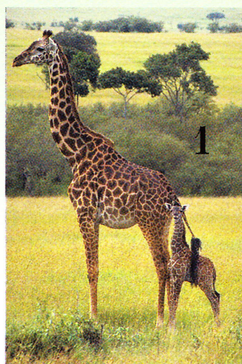
JOACĂ-TE ÎMPREUNĂ CU DINGO

A. Cum se numeşte preria care se întinde din estul până în vestul Africii?

1. Sutană
2. Savană
3. Sarbacană

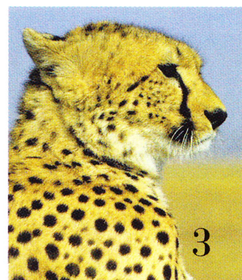
B. Dintre cele patru mamifere de mai jos, două sunt erbivore şi două carnivore. Care sunt acestea?

1. Girafa
2. Leul
3. Ghepardul
4. Antilopa

1

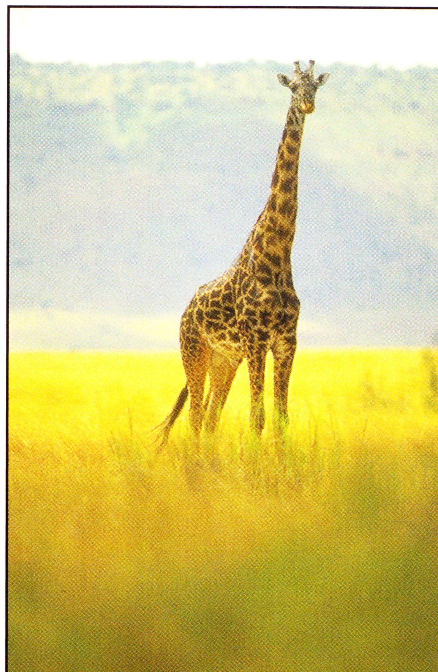

2

4

3

SOLUȚIE: A 2, B - 1 ȘI 4 SUNT ERBIVORE, 2 ȘI 3 SUNT CARNIVORE

Girafă

DE LA CALD LA RECE

În savană se înregistrează diferențe de temperatură asemănătoare cu cele înregistrate în deșert. Ziua pot fi 40°C, iar noaptea doar 3°C. Iată de ce animalele au învățat să reziste la căldură și la frig.

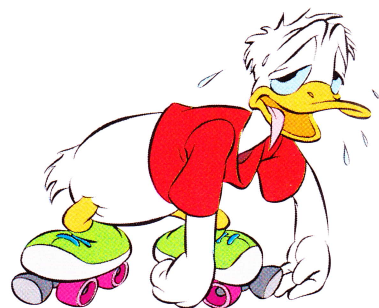
CE AGLOMERAȚIE!

În savană trăiesc mamifere erbivore (girafe, antilope) sau carnivore (lei, gheparzi). Toate animalele trăiesc în apropierea surselor de apă și parcurg zeci de kilometri în timpul anotimpului secetos, în căutarea apei.

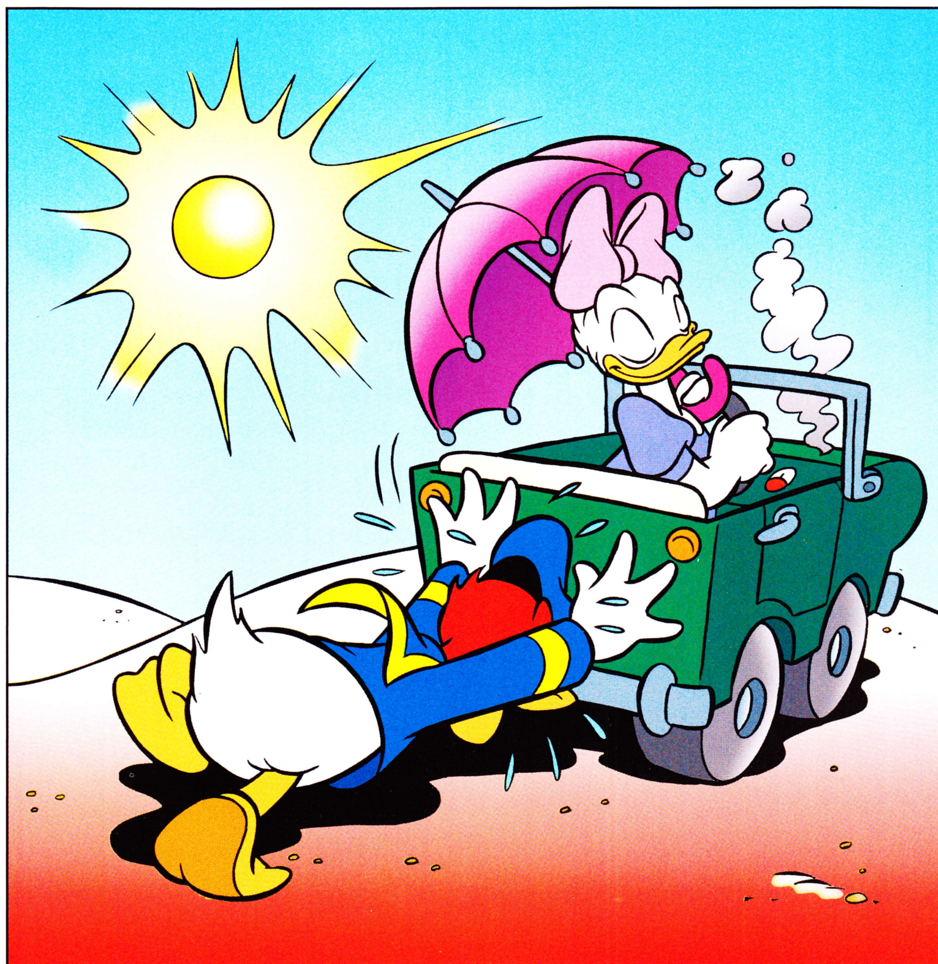
ŞTIAȚI CĂ...

UN ANIMAL ERBIVOR SE HRĂNEŞTE CU PLANTE, RĂDĂCINI SAU IARBĂ. UN ANIMAL CARNIVOR CONSUMĂ CARNE ŞI INSECTE.

Unde se întinde deşertul Kalahari?

Deșertul Kalahari este un imens platou acoperit de nisip, aflat în sudul Africii. În realitate, nu este chiar un deșert: aici cresc salcâmi, baobabi, tufișuri. Este mai degrabă o savană săracă în vegetație. Plantele sunt atât de rare încât nisipul nu poate fi reținut când vântul suflă puternic.

O ATMOSFERĂ MAI ÎNTÂI DE FOC, APOI DE GHEAȚĂ

În Kalahari, căldura este arzătoare vara, când se pot atinge și 45°C. Iarna însă podișul îngheață deseori, deoarece se află la o înălțime de 1 000 de metri înălțime. Aici ploile sunt rare. Cel mai adesea, ploile cad vara, începând cu luna ianuarie. Din păcate însă, stropii de ploaie dispar imediat în nisip.

Antilope de Kalahari

În Kalahari, nisipul este galben-brun, chiar roșu pe alocuri.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

DENUMIRILE CODATE:

1. Cel mai mare fluviu din Kalahari este:
❀ k ◗ v ◗ ✻ g ❀

2. Primii locuitori din Africa Australă, dintre care astăzi mai trăiesc câteva mii în Kalahari, sunt:
❑ ❀ ş ▼ ✪ ◗ ✻ ▼ ▼

3. Ţară pe suprafaţa căreia se află o parte din deşertul Kalahari:
❑ ❀ t ❍ w ◗ ✻ ◗

4. O altă ţară pe suprafaţa căreia se află o parte din deşertul Kalahari:
✻ ◗ ✪ ▼ ❑ ▼ ◗

CODUL:

◗	= a
■	= e
▼	= i
❀	= o
❑	= b
❍	= s
✪	= m
✻	= n

SOLUȚIE: 1. OKAVANGO 2. BOȘIMANII 3. BOTSWANA 4. NAMIBIA

CÂND DEȘERTUL RENAȘTE...

Uneori, în deșert plouă foarte puternic. În nici câteva ore, savana se acoperă cu verdeață și flori. Iar albiile râurilor, secate de luni întregi, se umplu din nou cu apă. Este un mare noroc pentru numeroasele animale din Kalahari: gazele, antilope-suliță, girafe, antilope-gnu, lei, struți...

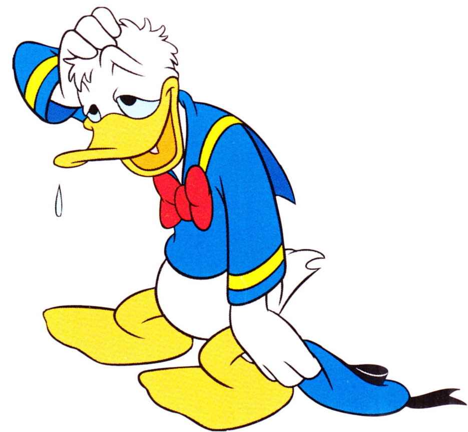

ȘTIAȚI CĂ...

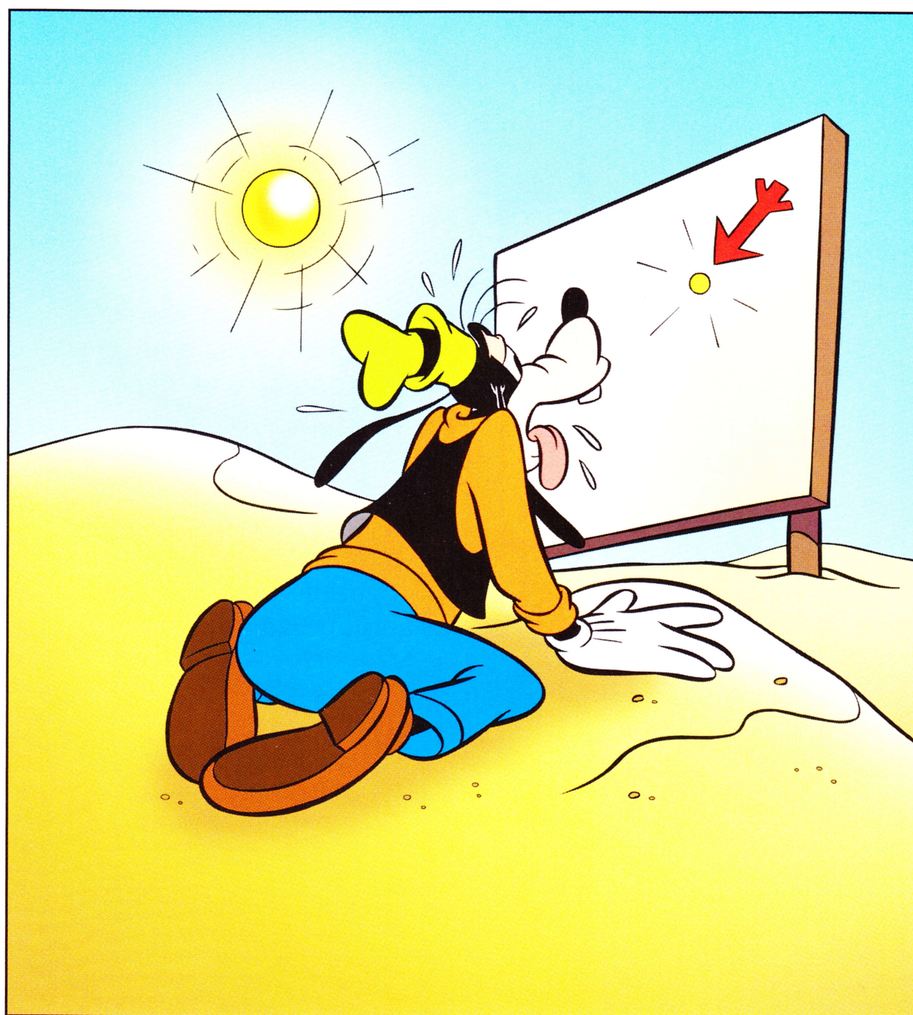
„SECAT” ÎNSEAMNĂ FĂRĂ APĂ, GOLIT, USCAT, CARE NU MAI CURGE. CÂND PLOUĂ ÎNSĂ, ALBIA SECATĂ A UNUI RÂU SE UMPLE ÎN CÂTEVA ORE, IAR RÂUL ÎNCEPE DIN NOU SĂ CURGĂ.

Unde se întinde deşertul Gobi?

Deșertul Gobi este izolat în centrul Asiei, localizat în Mongolia și China. Cum această zonă se află departe de oceane, vânturile oceanice își pierd din umiditate, ajungând aici uscate. În plus, un lanț muntos împiedică înaintarea norilor încărcați cu ploaie. De aceea, aici plouă foarte puțin, ca în toate deșerturile de altfel, însă poate fi și foarte frig.

CONDIȚII DURE DE VIAȚĂ

Din cauza ploilor foarte rare, în deșertul Gobi există doar câteva mlaștini. Pământul este aproape sterp, acoperit cu o vegetație fragilă: tufișuri și iarbă rezistentă la frig. Cu toate acestea, oamenii au învățat să supraviețuiască. Majoritatea sunt păstori nomazi care trăiesc în iurte, un fel de corturi, și se deplasează cu turmele la păscut.

Iurtă

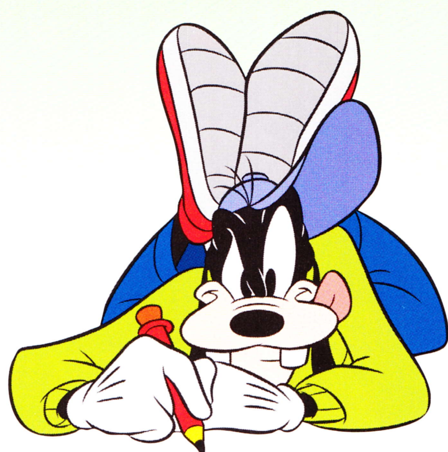

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

GĂSEŞTE RĂSPUNSUL POTRIVIT.

Găseşte cuvântul care corespunde fiecăreia dintre cele 6 definiţii de mai jos:

1. Spre deosebire de cămilă, acest animal nu are decât o singură cocoaşă
2. Colină de nisip
3. Insulă de verdeaţă într-un ocean de nisip
4. Grup de oameni şi cămile prin deşert
5. Se găseşte pe plajă.
6. Casa nomazilor

SOLUTIE: 1. DROMADER 2. DUNĂ 3. OAZĂ 4. CARAVANĂ 5. NISIP 6. CORT

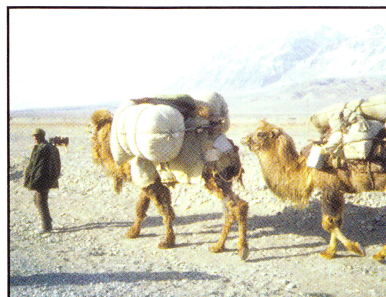

PRIN FRIGUL DIN GOBI

Dacă dromaderul trăieşte în călduroasa Saharã, cămila trebuie să supravieţuiască frigului din deşertul Gobi. Iarna o petrece în deşert, iar vara prin munţii din împrejurimi, fiind folosită de oameni ca mijloc de transport. Faptul că plouă rar nu reprezintă o problemă pentru ea, deoarece cămila poate să reziste şi 20 de zile fără să bea apă.

Nomad din Mongolia

Deşertul Gobi este unul dintre cele mai mari din lume.

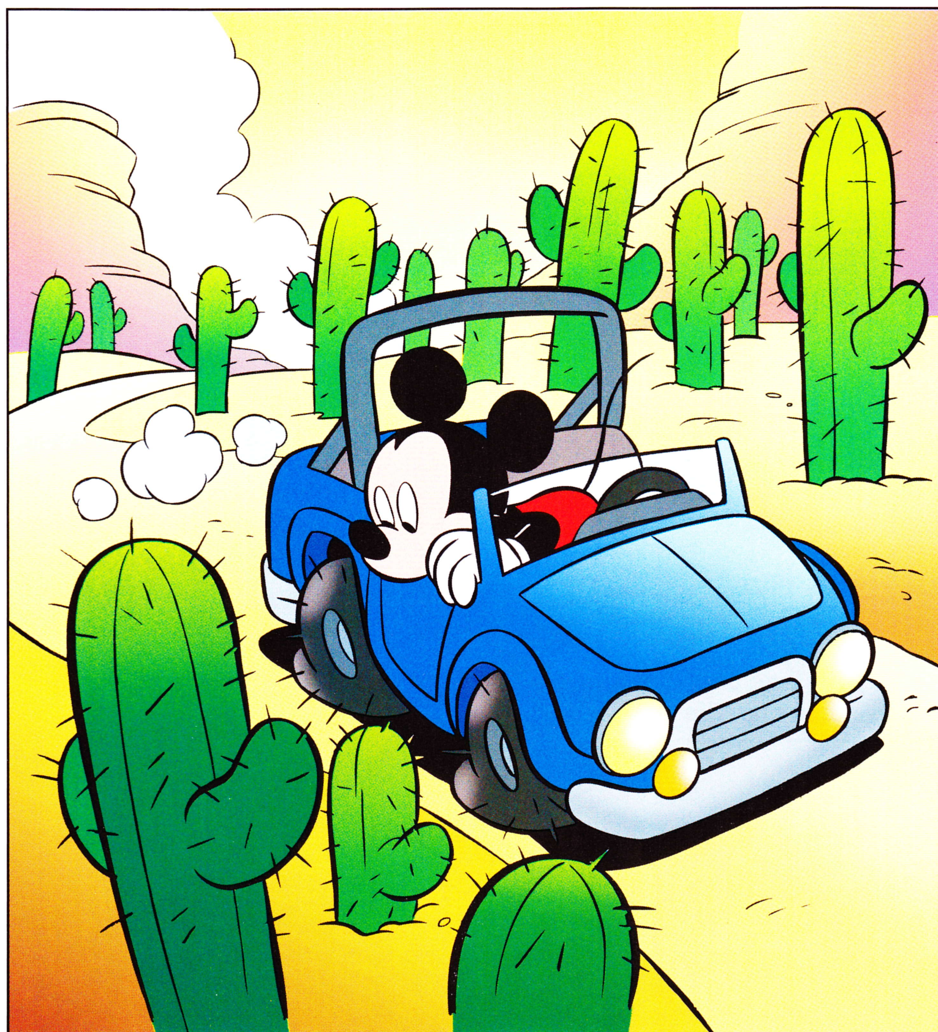

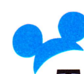
ŞTIAŢI CĂ...
IURTA ESTE UN CORT ACOPERIT CU PIEI, ÎN CARE LOCUIESC NOMAZII DIN ASIA CENTRALĂ.

Există deşerturi în America?

În vestul Statelor Unite, la nord de Mexic, se întinde Marele Deșert American. Este o regiune de deșert cald, complet sterp, unde cresc din loc în loc cactuși. Aceste specii de cactuși, în formă de lumânare sau de candelabru, se profilează deasupra vegetației pitice formate în principal din niște mici plante grase și din specii de mărăcini.

TEMPERATURI RECORD!
Marele Deșert este traversat de o vale lungă, un bazin de dimensiunile Corsicii, având 8 000 km^2. Aceasta este Valea Morții, unde se înregistrează temperaturi record: aproape 60°C! Plantele și animalele reușesc totuși să supraviețuiască, deoarece aici plouă abundent de două ori pe an.

Marele deșert din Arizona (în sud-vestul Statelor Unite)

CEL MAI USCAT DEȘERT DE PE PLANETĂ

Și în America de Sud există regiuni deșertice. Cel mai cunoscut este deșertul Atacama, cea mai uscată regiune de pe planetă. În unele locuri chiar nimeni nu își amintește să fi plouat vreodată! Doar ceața mai umezește uneori atmosfera. Aici nu cresc plante aproape deloc.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

CUVINTE CODATE

Înlocuieşte semnele din codul de mai jos cu literele corespunzătoare şi vei afla:

1. În ce stat din SUA se află Valea Morţii:
   ❀ a ❂ ■ f o r ▲ ■ a

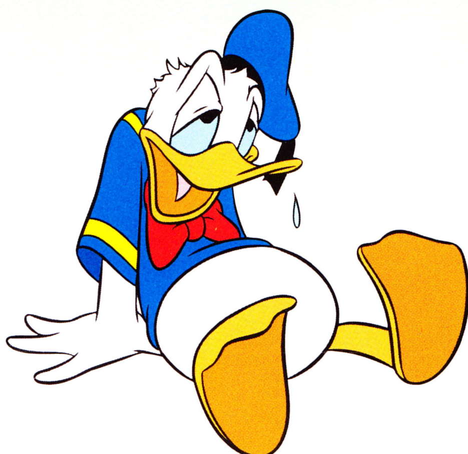
2. Cel mai adânc punct (87 de metri sub nivelul mării) şi cel mai cald din Valea Morţii:
   B a d W a ✳ ☆ r

3. Principala bogăţie minieră din deşertul Atacama:
   ❀ ◗ p r ◗

4. Cealaltă denumire – surprinzătoare de altfel – a plantelor din care fac parte cactuşii:
   p ❂ a ▲ ✳ ☆ s ◗ ❀ ◗ ❂ ☆ ▲ ✳ ☆

CODUL:

❀ = c
❂ = l
▲ = n
■ = i
☆ = e
◗ = u
✳ = t

SOLUȚIE: 1. CALIFORNIA 2. BAD WATER 3. CUPRU 4. PLANTE SUCULENTE

ȘTIAȚI CĂ...

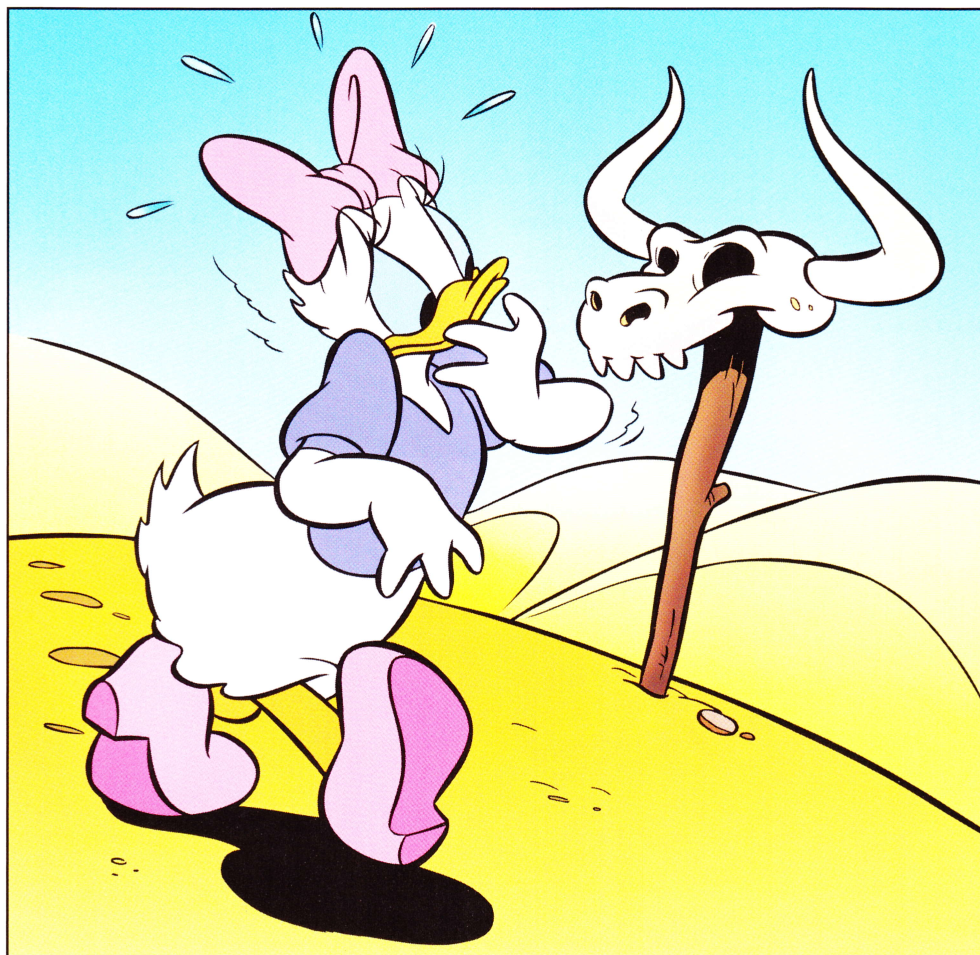
EXISTĂ TIPURI DE LUMÂNĂRI MAI LUNGI. CANDELABRUL ESTE UN SUPORT PENTRU LUMÂNĂRI CU MAI MULTE BRAȚE.

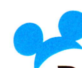

Unde se află Valea Morții?

Valea Morții chiar există! Se află în Statele Unite, în California. Este un deșert extrem de neprimitor, unde noaptea este îngrozitor de frig și sunt -10°C, iar ziua e teribil de cald, temperaturile ajungând până la 60°C. Această zonă își merită numele deoarece în secolul trecut mulți călători și aventurieri și-au pierdut viața în acest deșert.

PEISAJE IEȘITE DIN COMUN!

Toate peisajele din Valea Morții sunt ieșite din comun. Deșertul are forma unui culoar uriaș mărginit de mici lanțuri muntoase, iar valea este formată din dune și zone stâncoase. Precipitațiile nu depășesc 50 de mm pe an; din fericire însă, există și izvoare. Climatul însă este atât de cald și de uscat încât nimeni nu poate trăi în Valea Morții!

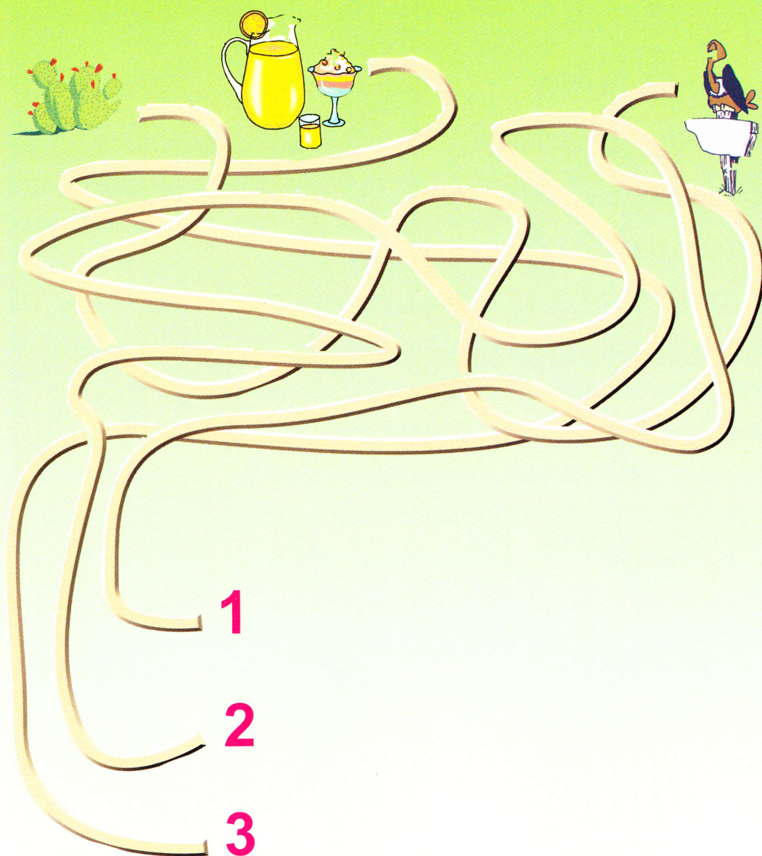

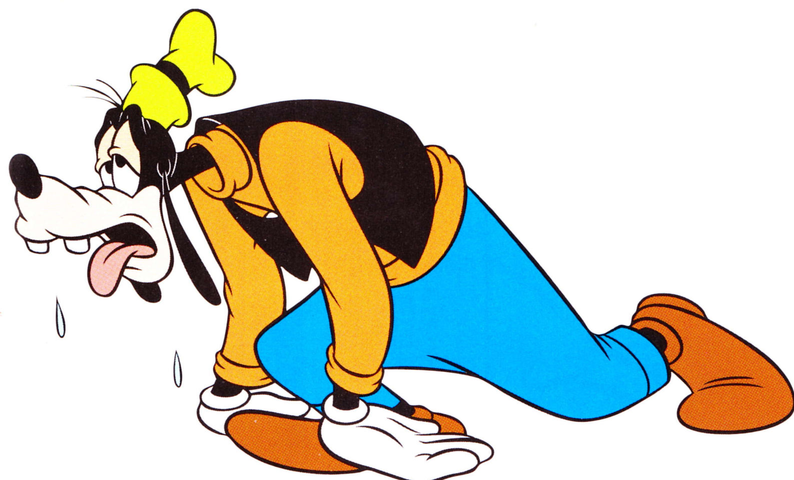

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

ATENŢIE PERICOL!

În Valea Morţii nu ai voie să încurci drumul! Ajută-l pe Dingo să scape teafăr.

SOLUȚIE: DRUMUL NR. 3

Acest deșert are forma unui mare culoar mărginit de mici lanțuri muntoase.

Coiot la pândă

Veche mină de aur

GOANA DUPĂ AUR

Goana după aur a început pe vremuri în Statele Unite. Mulți aventurieri au pornit în căutarea aurului peste tot în țară, iar unii au ajuns chiar până în Valea Morții pentru a-și încerca norocul.

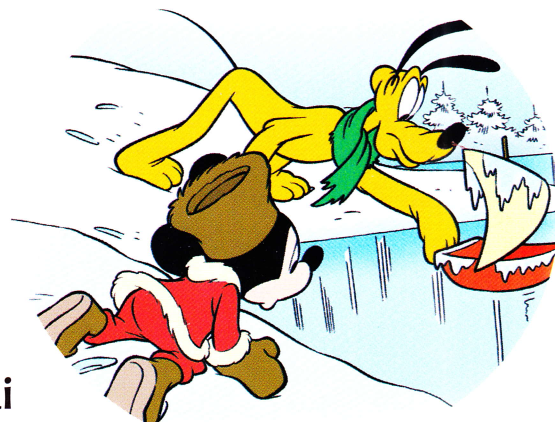

ŞTIAȚI CĂ...

UN IZVOR ESTE O APĂ SUBTERANĂ CARE ȚÂȘNEȘTE LA SUPRAFAȚA PĂMÂNTULUI.

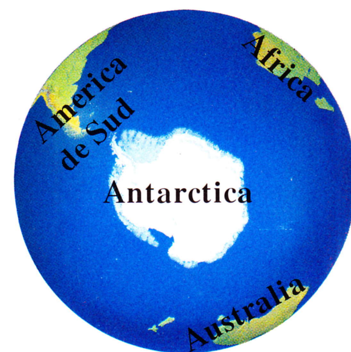

Ce peisaje sunt la Polul Sud?

Polul Sud este un continent aproape la fel de mare ca America de Nord. Este cea mai mare întindere de gheață de pe planetă. Aici frigul e pătrunzător, iar precipitațiile sunt atât de rare încât zona aproape că poate fi comparată cu un imens deșert. Se înregistrează anual 20–50 mm de precipitații pe an, mai puțin chiar decât în Sahara!

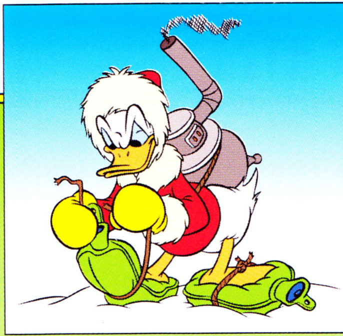

Faună bogată, floră săracă

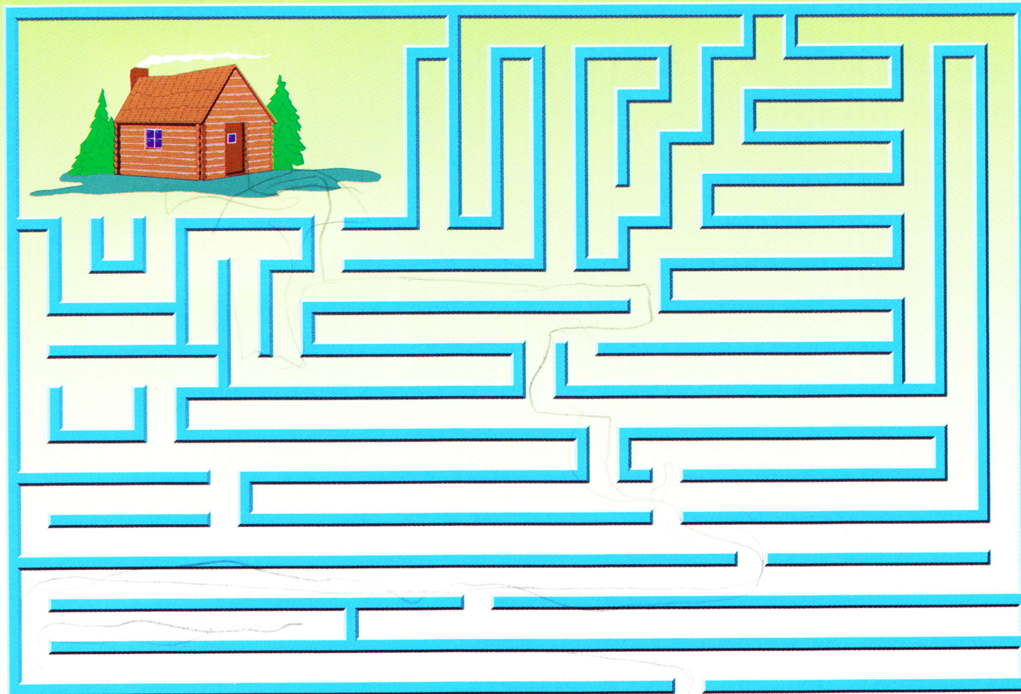
Doar 2% din Antarctica nu este acoperit de gheață, și asta în regiunile de coastă. Acolo trăiesc milioane de pinguini imperiali, balene, foci... Polul Sud este singurul loc de pe planetă unde nu există fluturi! Vegetația este restrânsă: există doar mușchi, licheni și doar două feluri de plante cu flori.

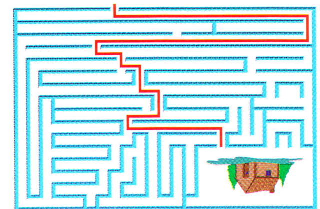
ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

PIERDUT PRIN NĂMEŢI!

Îndrăzneţul nostru explorator nu mai găseşte drumul prin imensitatea albă a Polului Sud! Ajută-l să ajungă la staţia meteo pe care nu ar fi trebuit să facă imprudenţa să o părăsească.

Auroră polară în Antarctica

Pinguin imperial în Teritoriul Adélie

ALBUL TOTAL

La Polul Sud totul este alb. Și asta mai ales în anumite zile cu ceață foarte groasă, prin care nu se poate distinge nimic, nici măcar la un metru în față. Cerul și pământul nu se mai disting, fuzionând într-un tot albicios. Este opusul întunericului: albul total.

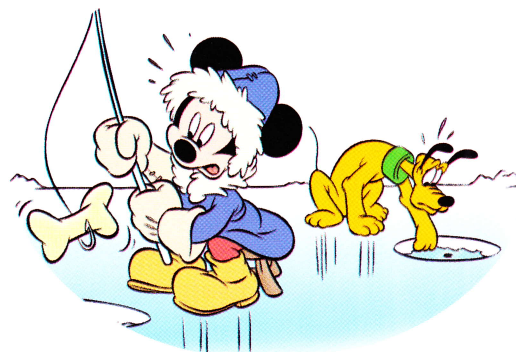
ŞTIAŢI CĂ...

ORIZONTUL ESTE LINIA CARE DESPARTE PĂMÂNTUL DE CER, CEA CARE SE OBSERVĂ MAI ALES CÂND PRIVIM CERUL ÎN DEPĂRTARE, PE MARE.

Ce este Polul Nord?

Oamenii au creat în imaginația lor un ax care traversează planeta de la nord la sud. Cele două extremități ale sale ar fi Polul Nord și Polul Sud, care se mai numesc Arctica și Antarctica. Acestea sunt înconjurate de o banchiză, respectiv de o calotă, unde domnește un frig pătrunzător. Cam treizeci de populații s-au putut adapta la traiul dur de aici, printre care laponii, inuiții, ciukcii.

DOAR 2 ANOTIMPURI

La Polul Nord nu există decât două anotimpuri: iarna, care durează 9 luni, și vara, care nu durează decât 3 luni. Vara nu sunt mai mult de -10°C, iar pe timpul iernii temperatura coboară la -70°C, mai puțin decât într-un congelator.

Urs polar pe o banchiză

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

JOACĂ-TE ÎMPREUNĂ CU MICKEY

A Ce este Arctica?

1 Polul Nord

2 Polul Sud

3 Un continent

B Câte anotimpuri sunt la Polul Nord?

1 Zero

2 Douăsprezece

3 Două

C Câte grade sunt iarna la Polul Nord?

1 - 10° C

2 - 70° C

3 - 250° C

SOLUȚIE: A 1, B 3, C 2

SOARELE DE LA MIEZUL NOPȚII

Cum Polul Nord se află la extremitatea planetei, aici ziua și noaptea nu se succed în mod normal, ca în toate celelalte regiuni de pe glob. Timp de 6 luni, vara, soarele luminează atât ziua, cât și noaptea, fără să apună; este soarele de la miezul nopții. În următoarele 6 luni însă, iarna, soarele nu răsare deloc, astfel încât totul rămâne într-o beznă totală.

Inuiții sau eschimoșii au venit din Asia cu mult timp în urmă. Astăzi, ei trăiesc în căsuțe pe care și le construiesc singuri, iar igluurile le păstrează pentru perioadele în care vânează.

Marile puteri sunt în special interesate de regiunea arctică, foarte bogată în minerale.

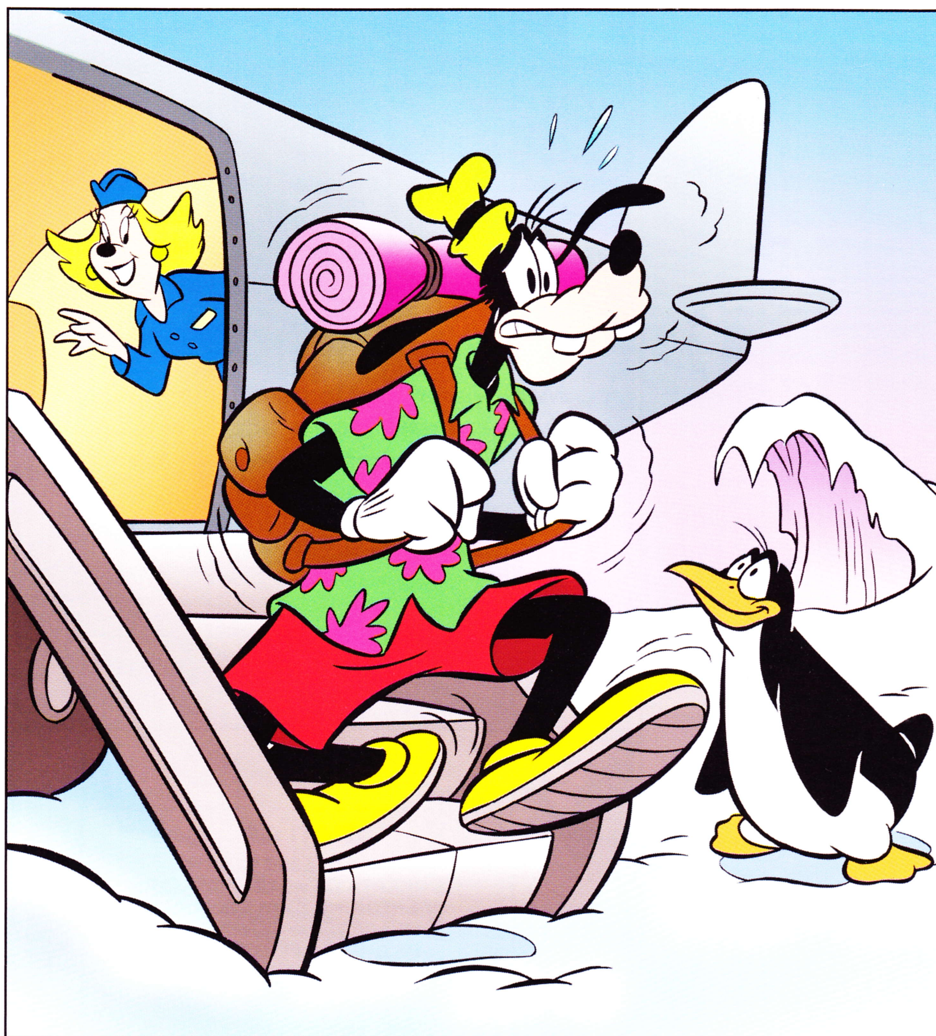
ȘTIAȚI CĂ...

BANCHIZA ESTE STRATUL DE GHEAȚĂ DE DEASUPRA MĂRII DIN REGIUNILE POLARE, CARE FORMEAZĂ O IMENSĂ ÎNTINDERE DE GHEAȚĂ PLUTITOARE.

Este adevărat că Groenlanda este o insulă?

Groenlanda este cea mai mare insulă din lume. Suprafața sa este de 9 de ori mai mare decât suprafața României. Se află în nordul Americii, între Oceanul Atlantic și Oceanul Arctic. Această imensă insulă este acoperită de ghețari foarte mari, care formează o calotă glaciară.

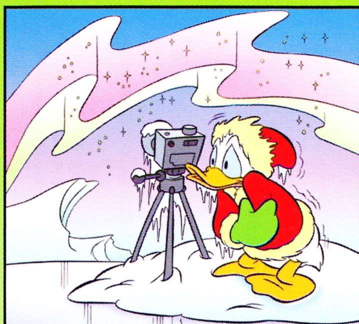
Puțină Vegetație

Climatul din Groenlanda este, bineînțeles, un climat polar. Aici este foarte frig, de aceea procesul de topire a zăpezilor este mult mai lent decât în alte părți. Cu toate acestea, spre deosebire de Antarctica, în sudul insulei crește puțină vegetație: mușchi, licheni, arbori pitici, mesteceni și sălcii.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

O SITUAŢIE ÎNCURCATĂ!

Înlocuieşte:

♣ cu litera *e*

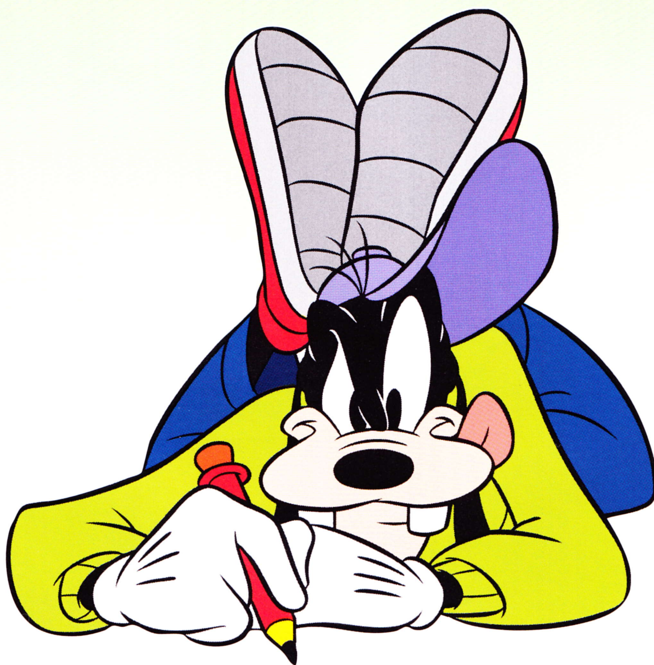
Δ cu litera *u*

▾ cu litera *n*

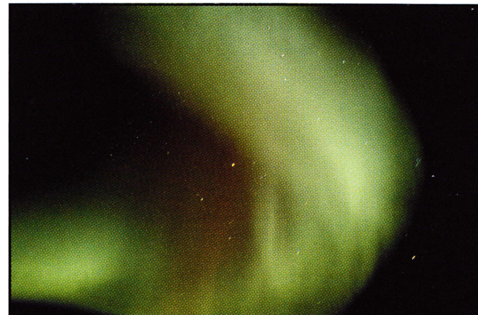
♥ cu litera *a*

Găseşte apoi litera care lipseşte din al doilea cuvânt. Vei reuşi să ghiceşti ce altă denumire mai purta pe vremuri Groenlanda.

I▾sΔl♥ v♣rd♣

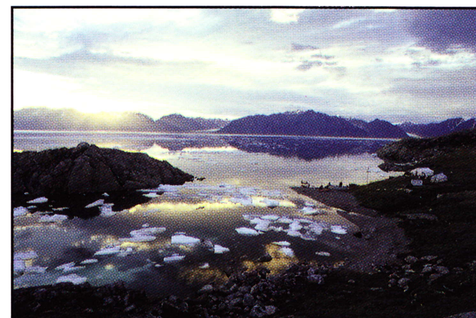

SOLUȚIE: INSULA VERDE. NUMELE, CARE ASTĂZI PARE SĂ NU FI FOST FOARTE INSPIRAT, A FOST DAT DE ERIC CEL ROȘU TERITORIULUI PE CARE ACESTA TOCMAI ÎL DESCOPERISE. POATE CĂ PE ATUNCI ÎN GROENLANDA ERA MAI MULTĂ VEGETAȚIE...

Aurora boreală la Polul Nord

Provincia Pond Inlet

PARADISUL EXPEDIȚIILOR

Groenlanda este locul mult visat unde pot fi observate stratele de gheață care s-au așternut unele peste altele de-a lungul timpului. Cum aici nu este la fel de frig ca la Polul Sud, oamenii de știință preferă acest loc pentru expedițiile lor. Ei studiază mai ales efectele poluării și ale încălzirii globale asupra planetei.

ŞTIAȚI CĂ...

LICHENII SUNT PLANTE REZULTATE DIN SIMBIOZA UNEI CIUPERCI CU O ALGĂ, CARE TRĂIESC PE SOL, PE SCOARȚA COPACILOR SAU PE PIETRE.

Ce este tundra?

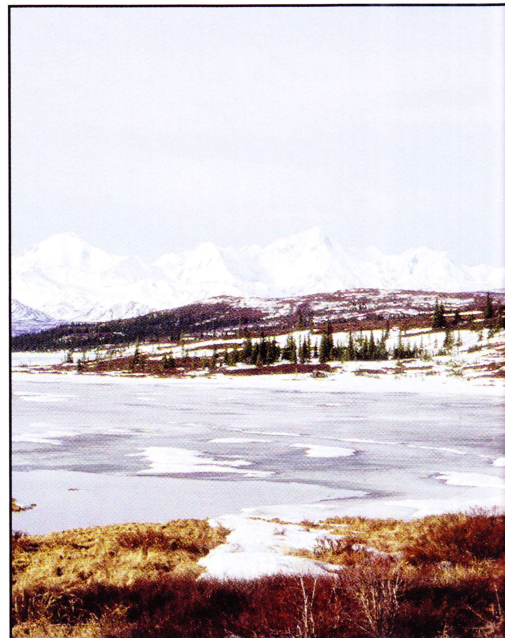
În vecinătatea Polului Nord, de exemplu în Siberia, solul este în permanență înghețat. Chiar și vara, subsolul este înghețat, astfel încât plantelor le este imposibil să prindă rădăcini. Vegetația este pitică: mușchi, licheni, tufișuri, iarbă și câțiva arbori pitici, precum mesteacănul pitic.

TUNDRA DE ALTITUDINE

Tundra de altitudine este denumirea vegetației care se găsește la mari înălțimi, în munții Alpi, în Himalaya sau în munții Stâncoși (America), care apare chiar înainte de zăpezile permanente. Tundra de altitudine seamănă cu tundra polară: nu există copaci, doar pajiști și arbuști, precum rododendronul.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

CHESTIONAR

A. În tundră cresc:
1. palmieri
2. vegetaţie de stepă
3. maci

B. Tundra este un tip de vegetaţie care se găseşte:
1. lângă Ecuator
2. lângă Polul Nord
3. în regiunile temperate

C. Populaţiile care trăiesc în mijlocul tundrei:
1. ştiu să reziste la frig
2. mănâncă fragi iarna
3. se scaldă tot anul

SOLUŢIE: A 2, B 2, C 1

FAUNA ŞI FLORA: UN MODEL DE ADAPTARE

În tundră, vegetaţia se dezvoltă foarte lent: trunchiul unui copac pitic care are 500 de ani are o circumferinţă care nu măsoară uneori nici 10 cm! Boul moscat, ursul brun sau renul canadian sunt animale acoperite cu o blană groasă, o bună protecţie împotriva frigului. Tot aici mai trăiesc şi rozătoare, care îşi petrec iarna în galerii sub zăpadă.

În timpul verii arctice, asistăm la o adevărată explozie a vieţii: un covor gros de flori portocalii, albastre sau galbene acoperă suprafaţa solului...

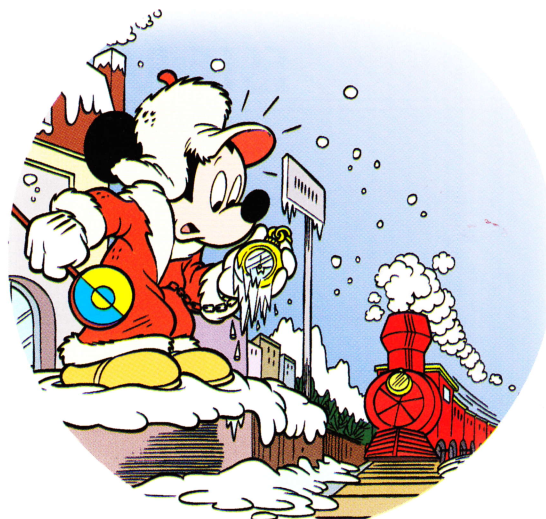

ŞTIAŢI CĂ...

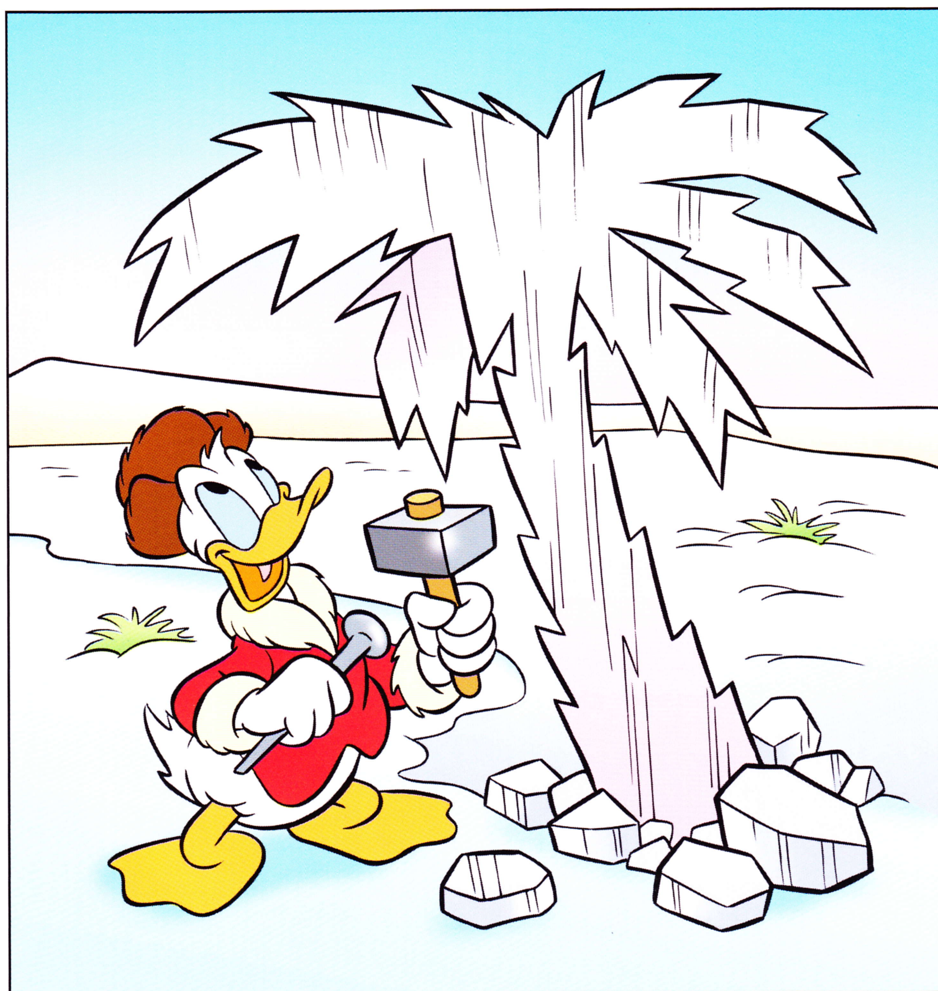
VEGETAŢIA PITICĂ ESTE TIPUL DE VEGETAŢIE CARE CREŞTE LA NIVELUL SOLULUI, CUM AR FI, DE EXEMPLU, MUŞCHII.

Unde se află Siberia?

Siberia este o regiune imensă care aparține Rusiei. Este formată din câmpii întinse și mărginită de lanțuri muntoase precum munții Ural. Siberia este traversată de fluvii: Enisei, Obi și Lena. La nord se află preriile, numite tundră. Apoi, spre sud, se întind pădurile din taiga.

REGATUL FRIGULUI

În Siberia verile sunt răcoroase: pot fi între -10° și - 20°C. Mai tot timpul însă, climatul este rece și iernile foarte lungi. Temperatura medie este de -30°C: dacă ai lăsa afară un pahar cu apă, aceasta ar îngheța în 2 minute! În Siberia se află punctul cel mai friguros din lume: la Verhoïansk atinge -70°C! Solul nu se dezgheață niciodată.

Husky este câinele de sanie siberian.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

SĂ IEŞIM LA LIMAN!

Dacă aşezi cuvintele din fraza de mai jos în ordinea potrivită, vei înţelege ce citeşte Daisy în ziar.

gaz natural • iar în taiga
• În Siberia
• se exploatează
• şi astăzi • câțiva
• mai trăiesc • tigri

SOLUȚIE: ÎN SIBERIA SE EXPLOATEAZĂ GAZ NATURAL, IAR ÎN TAIGA MAI TRĂIESC ȘI ASTĂZI CÂȚIVA TIGRI.

CEA MAI LUNGĂ CALE FERATĂ DIN LUME

În Siberia există puține străzi. Un tren însă traversează întreaga regiune: Transsiberianul. Această cale ferată este cea mai lungă din lume: 10 000 de km. Întreg traseul se parcurge în cinci zile! În timpul iernii, lacul Baïkal este atât de înghețat încât un tren l-ar putea traversa fără nicio problemă.

Peisaj lângă Barabinsk

Cabană în pădure

ȘTIAȚI CĂ...

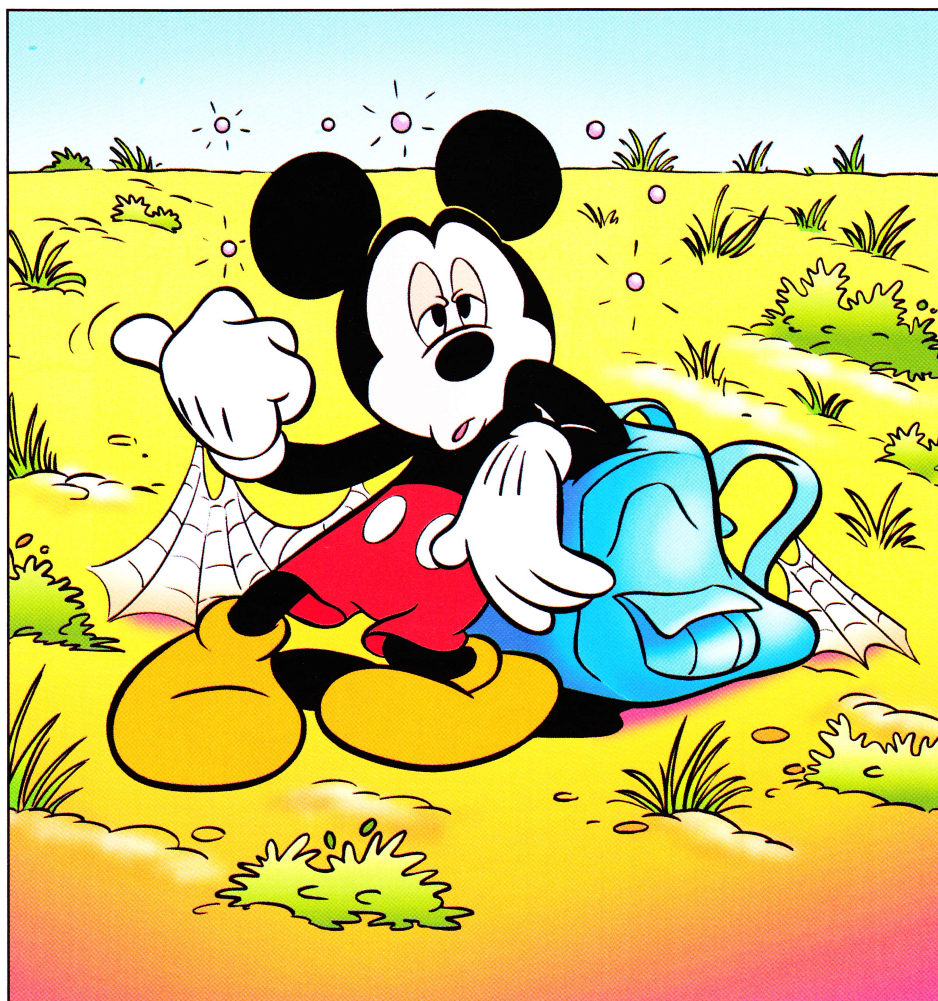
O CALE FERATĂ ESTE O CALE DE COMUNICAȚIE DESTINATĂ ÎN SPECIAL TRANSPORTULUI CU TRENUL. TRANSPORTUL SE FACE PE ȘINE METALICE ÎMBINATE ÎNTRE ELE PRIN TRAVERSE DIN LEMN SAU DIN PREFABRICATE DIN BETON.

Ce este stepa?

Cuvântul „stepă" este folosit pentru desemnarea unui anumit tip de vegetație. Stepa este un fel de prerie întinsă formată din ierburi și tufișuri, fără copaci, care crește în regiunile cu climat continental, unde iernile sunt reci și verile calde. Stepa crește în Europa (Ungaria, Rusia) și în Asia (Mongolia, Turkestan, Kârgâzstan...).

Micul cal de Mongolia este animalul specific stepei.

ȚARA CAILOR SĂLBATICI

Stepa, ca și savana în Africa, este domeniul animalelor erbivore care se hrănesc cu iarbă. În Asia Centrală de exemplu, stepa este regatul cailor sălbatici și al cămilelor.

Stepa mai mărginește și regiuni deșertice. Vegetația este formată aici din ierburi și tufișuri: aceasta este stepa ierboasă.

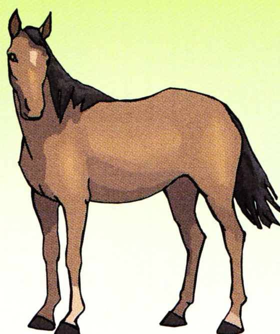

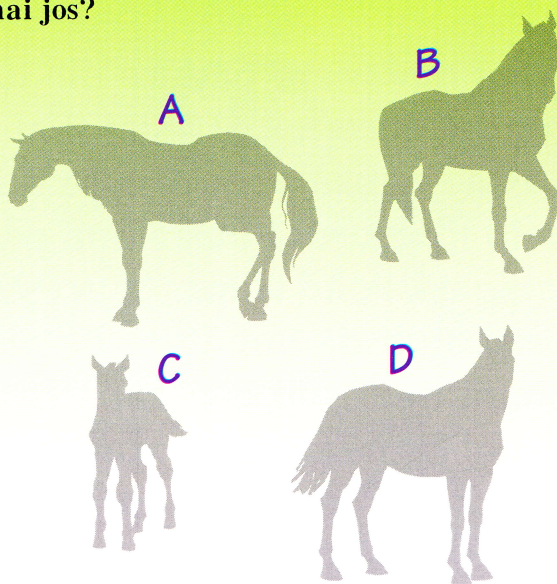
ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

SILUETA CORECTĂ

Observă cu atenţie cele patru siluete de mai jos.
Care siluetă corespunde exact calului din desenul de mai jos?

SOLUȚIE: D

Turmă de cai în Mongolia

POPOARELE STEPEI

Când vorbim despre popoarele stepei, ne referim la oamenii care trăiesc în mijlocul stepei, în Europa și în Asia. Aceștia sunt nomazi: ei se deplasează în funcție de anotimp, în căutare de locuri noi de păscut pentru turmele lor. De exemplu, în Kârgâzstan, nomazii trăiesc în corturi, un fel de case foarte mari care se demontează ușor.

ŞTIAȚI CĂ...

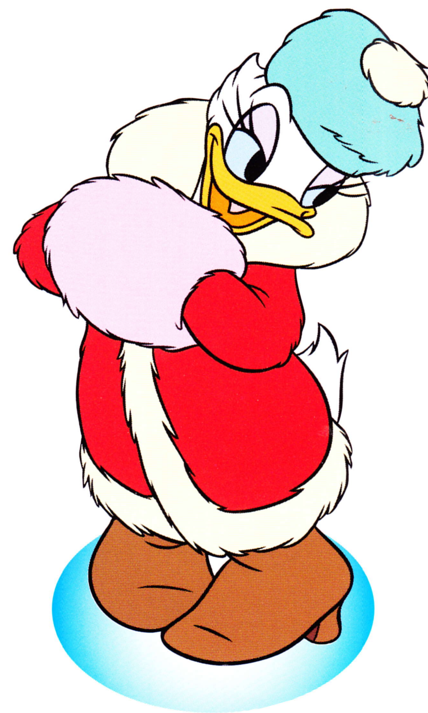
TUFIŞURILE SUNT MICI GRUPURI DE COPĂCEI SAU DE ARBUŞTI SPINOŞI.

Ce este taigaua?

Cea mai mare pădure din lume se întinde în nordul Europei, al Asiei și al Americii. Această imensă pădure este taigaua, cuvânt care în limba rusă înseamnă pădure. Aceasta înconjoară Polul Nord. În aceste regiuni, timp de mai mult de jumătate de an, temperatura coboară mult sub 0°C, zăpada acoperă totul, iar solul îngheață. Apa, captivă sub solul înghețat, devine foarte prețioasă. Natura amorțește toată.

PRIMĂVARA TOTUL RENAȘTE

Din fericire, temperatura crește timp de 3 luni pe an. Solul începe să se dezghețe. Plantele renasc, în sfârșit. În zonele mai reci, solul nu se dezgheață decât câțiva centimetri la suprafață, iar apa nu reușește să pătrundă în aceste zone impermeabile. Apa rămâne deci la suprafață, formând o mulțime de lacuri și de mlaștini.

În Siberia, pinul trebuie să reziste la temperaturi de -70°C.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

GĂSEŞTE CUVÂNTUL NEPOTRIVIT

Printre aceste cuvinte s-a strecurat un intrus:

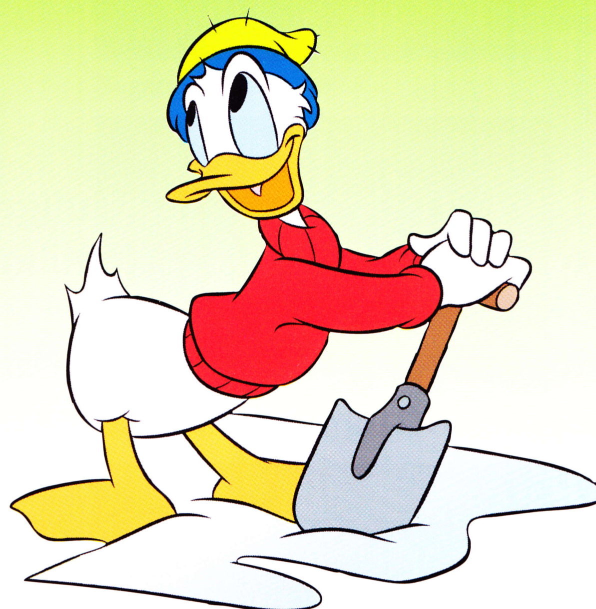
PIN

TROPIC

PROMOROACĂ

ÎNGHEȚ

HANORAC

SOLUȚIE: TROPIC

REGATUL CONIFERELOR

Taigaua este o pădure formată în special din conifere: brazi, molizi, pini, printre care mai pot crește și mesteceni. Cum frunzele coniferelor sunt de fapt niște ace subțiri, se pierde foarte puțină apă prin transpirație. De aceea, acești copaci nu au aproape deloc nevoie de apă în timpul perioadei lungi de îngheț.

Pădure întinsă de conifere. În lume, taigaua acoperă 12 milioane de km².

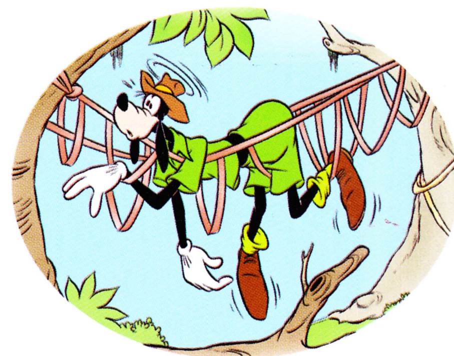

ŞTIAȚI CĂ...

ACELE SUNT FRUNZELE SPECIFICE CONIFERELOR: PIN, BRAD, MOLID ETC.

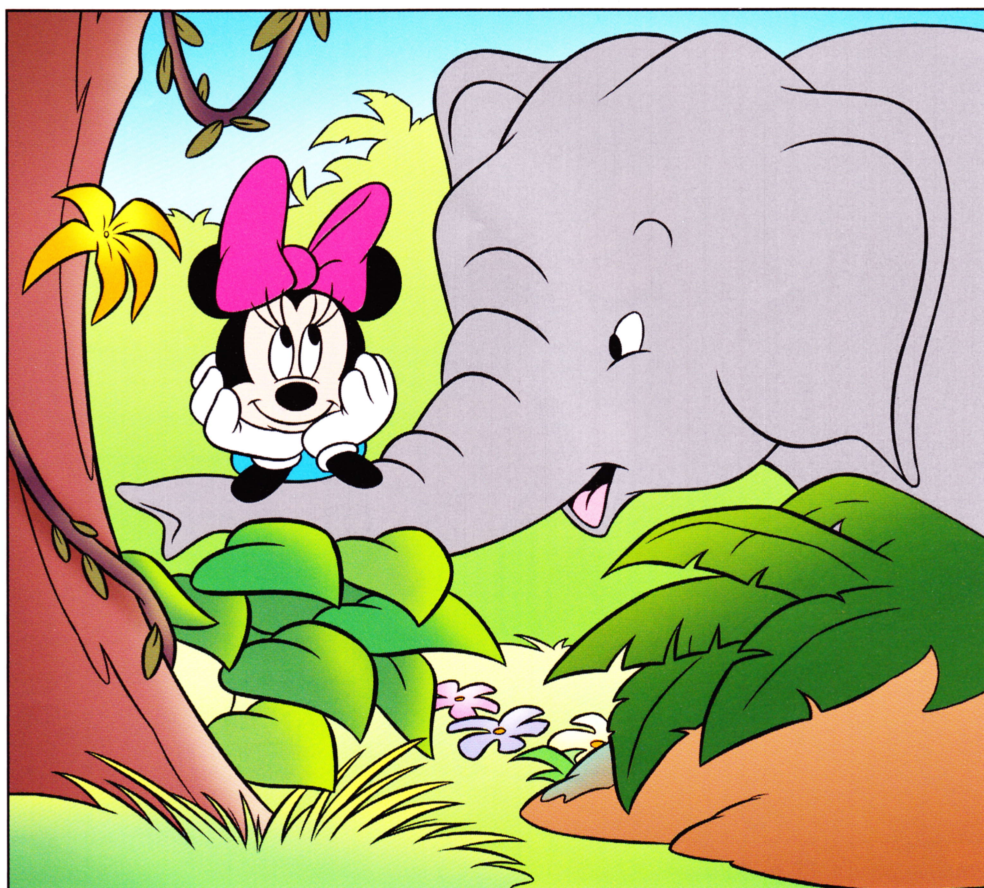
Unde se întinde jungla?

Jungla se întinde de-a lungul Ecuatorului, pe o suprafață de peste 10 milioane de km^2. Acum câteva mii de ani, jungla acoperea 14% din suprafața planetei. Însă în ultimii 200 de ani, oamenii distrug în fiecare an câte puțin din ea, transformând-o în zone de păscut sau în terenuri de construcție. Iată de ce, în acest ritm, jungla riscă să dispară până în anul 2035.

Pasăre tucan

Un Festival al Culorilor

Cu arborii săi uriași și vegetația bogată și variată, jungla este un adevărat paradis pentru mamifere, reptile și insecte. Tot aici se adună cel mai mare număr de specii de păsări din lume, precum pasărea tucan, papagalul ara sau ibisul roșu.

Ibis roșu

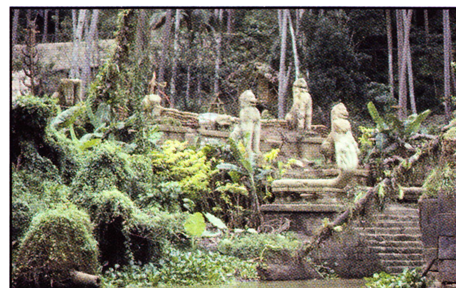

PARADISUL MAIMUȚELOR

De la urangutan la macac sau maimuța urlătoare, 90% din maimuțele din lumea întreagă trăiesc în junglă. În total, 60% din animalele de pe planetă trăiesc aici liniștite. Dar asta pentru cât timp?

Regatul maimuțelor

Vegetația invadează jungla

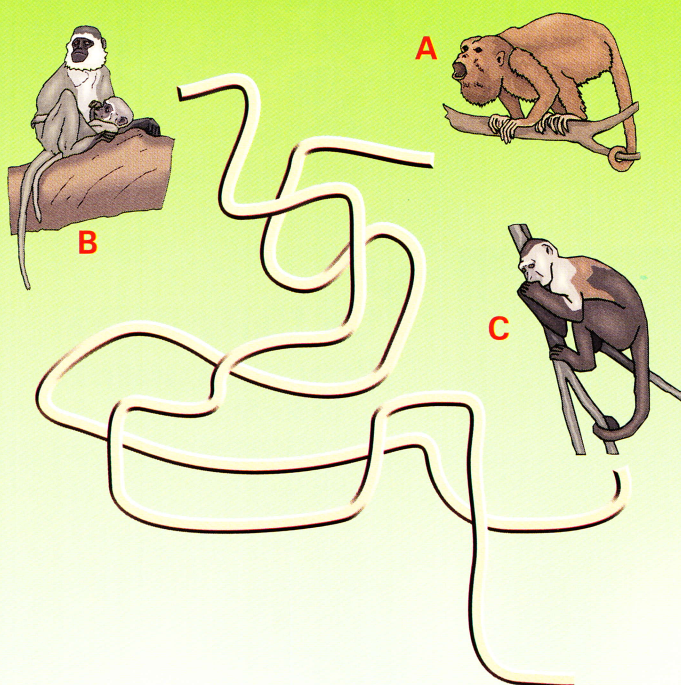

Gorilă

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

O MAIMUŢĂ ŞTRENGARĂ

Care maimuţă va reuşi să smulgă aparatul foto din mâinile lui Minnie?

SOLUȚIE: MAIMUȚA B

2 500 DE SPECII DIFERITE DE COPACI

Jungla este o pădure tropicală în care vegetația invadează totul, deoarece aici plouă tot anul și căldura este sufocantă. De aceea, climatul este foarte favorabil dezvoltării plantelor și copacilor. Cu greu ai reuși să îți croiești un drum printre lianele, ferigile și cele 2 500 de specii de copaci care trăiesc aici.

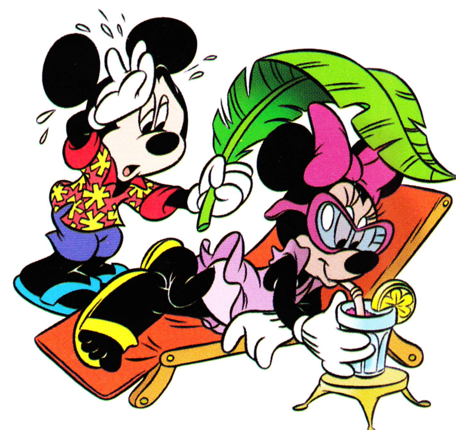

ȘTIAȚI CĂ...

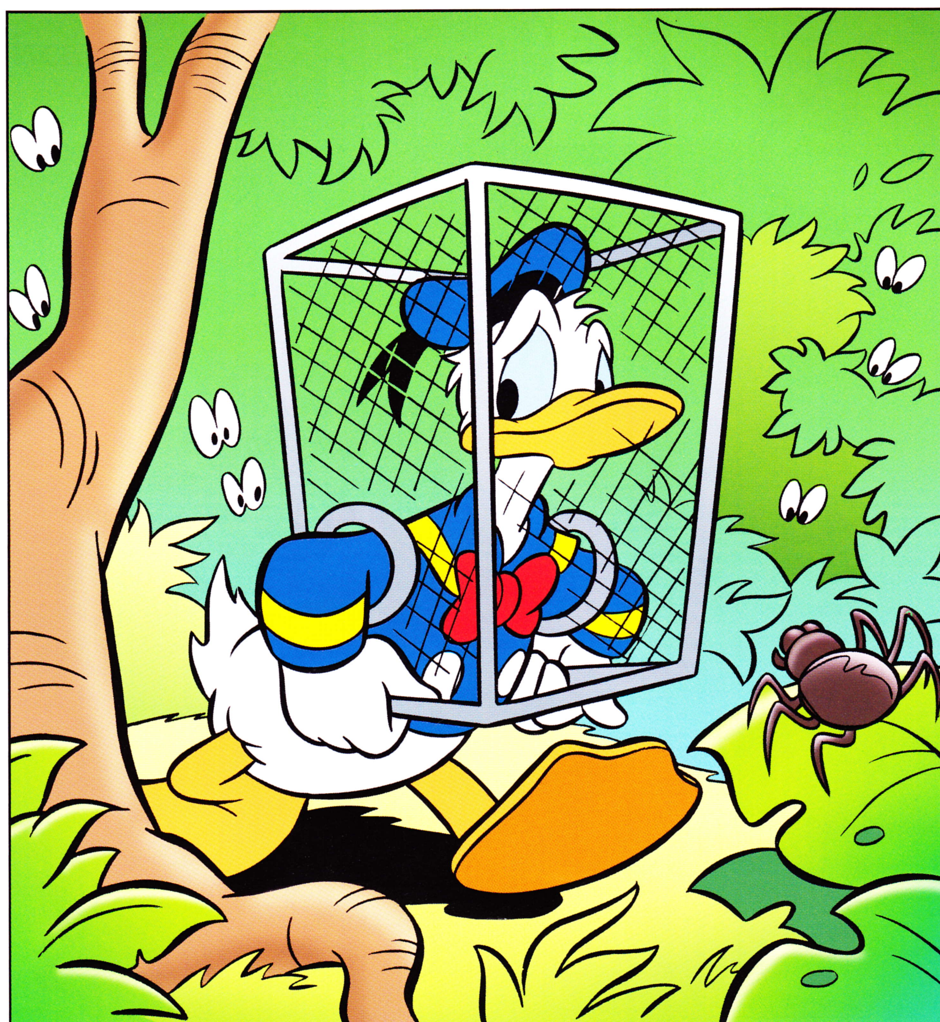
„A-ȘI CROI DRUM" ÎNSEAMNĂ A ÎNCERCA SĂ ÎNAINTEZI STRECURÂNDU-TE, RUPÂND PLANTELE DIN DRUMUL TĂU CARE TE ÎMPIEDICĂ SĂ AVANSEZI.

Care sunt cele mai mari păduri din lume?

Pădurile tropicale sunt cele mai mari din lume. Acestea se află între tropice, în centrul Americii și al Africii, în sudul Asiei. Sunt și cele mai bogate în animale și plante: aici trăiesc și cresc mii de specii de animale și de arbori.

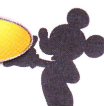
Un Uriaș Dulap Plin cu Alimente

În pădurile de lângă Ecuator și de lângă oceane nu există anotimpuri: aici este mereu cald și plouă foarte mult. Astfel, pe tot parcursul anului, copacii sunt plini de flori și de fructe (o mană cerească pentru păsări și maimuțe) și își pierd frunzele: insectele mișună pe covorul de frunze de pe sol.

Peisaj caracteristic pădurilor tropicale

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

O ÎNTÂLNIRE ÎN PĂDURE

Cu ce animale din pădurea tropicală (şi unde mai exact) are şanse să se întâlnească fiecare maimuţă din lista de mai jos?

1 cimpanzeu

2 uistiti

3 urangutan

a jaguar

b okapi

c papagal amazona

d tigru

e papagal gri din Gabon

f gibon

SOLUȚIE: 1 B ȘI E: ÎN AFRICA, 2 A ȘI C: ÎN AMERICA DE SUD, 3 D ȘI F: ÎN ASIA

În spatele unei frunze se poate ascunde o întâlnire surprinzătoare cu cineva cu adevărat simpatic...

LOCUL DE ONOARE DE LA SOARE

Cei mai mari copaci din pădurile tropicale își înalță ramurile foarte sus, formând o cupolă care împiedică trecerea razelor soarelui. În acești copaci trăiesc păsările și majoritatea mamiferelor. La poalele lor se dezvoltă micii arbuști, ferigile și palmierii, care au învățat să trăiască la umbră și în umiditate.

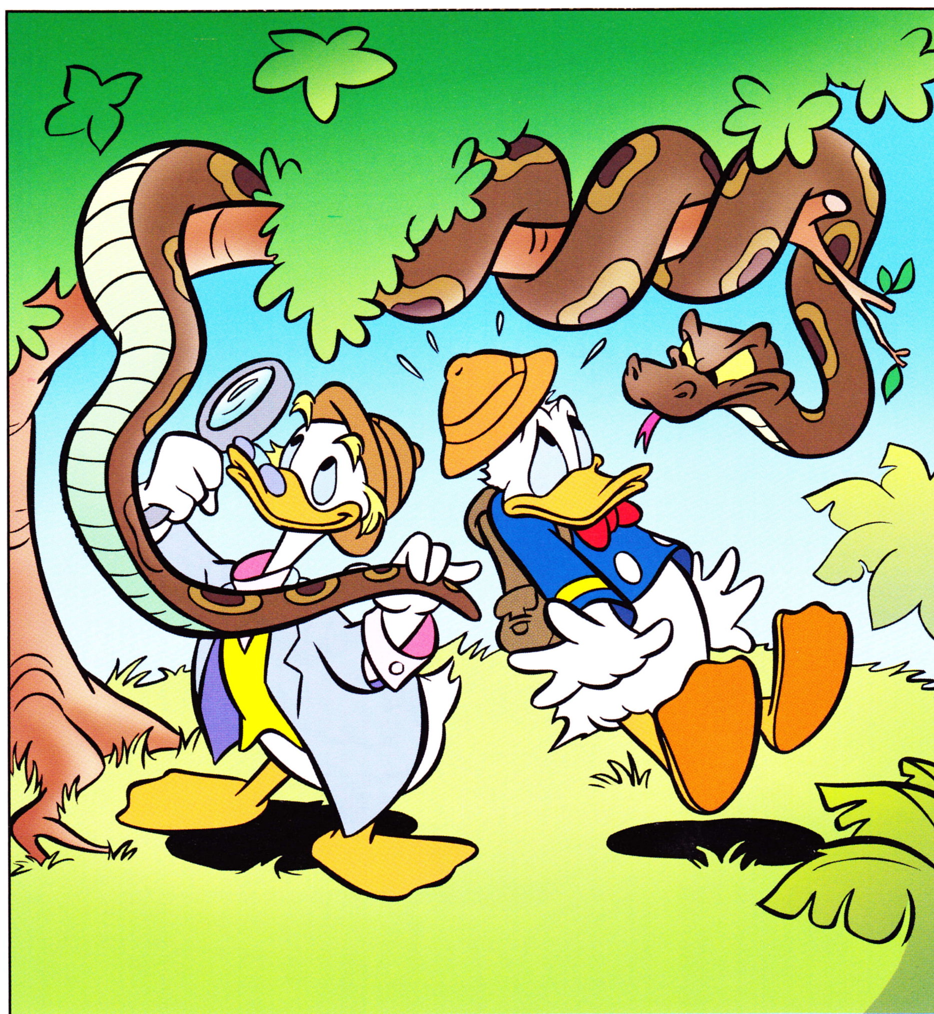
ȘTIAȚI CĂ...

„A MIȘUNA" ÎNSEAMNĂ A FORFOTI, A FI ÎN NUMĂR MARE, A SE ÎNMULȚI RAPID. DE EXEMPLU, DESPRE INSECTELE CARE SE REPRODUC ÎN NUMĂR MARE SE SPUNE CĂ MIȘUNĂ.

Unde se află Amazonia?

Amazonia este o regiune din Brazilia, acoperită de o imensă pădure ecuatorială, cu copaci înalți și foarte apropiați unii de alții. Aici este cald tot anul și plouă aproape zilnic. Razele soarelui traversează cu greu frunzișul des al pădurii. Umiditatea favorizează dezvoltarea a mii de plante și de flori în pădurea invadată de liane.

Jaguar

Pasăre tucan

Crocodil

O FAUNĂ ABUNDENTĂ

Tot felul de papagali, păsări tucan sau fluturi uriași zboară printre copaci, în mijlocul maimuțelor. Insectele mișună pe frunze. Iar jaguarii, crocodilii și șerpii străbat pădurea în căutarea prăzii.

O REZERVĂ DE BOGĂȚII NATURALE

Este imposibil pentru un om de la oraș să trăiască în pădurea amazoniană. Doar câțiva indieni au mai supraviețuit aici, din vânat, pescuit, culesul fructelor. Însă datorită lemnului rar, cauciucului, metalelor prețioase, petrolului, pădurea amazoniană este un rezervor plin de bogății neprețuite, care sunt deja intens exploatate.

Pădure deasă

Amazonia este denumită astfel după fluviul imens care o traversează: fluviul Amazon.

ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

PROBLEMĂ

Pentru a afla care este lungimea fluviului Amazon, adună kilometrii inscripţionaţi pe panourile de mai jos.

2 500 km

500 km

2 000 km

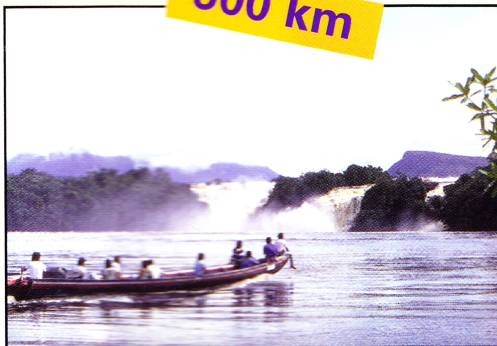
300 km

200 km

400 km

500 km

SOLUȚIE: FLUVIUL AMAZON ARE O LUNGIME DE 6 400 DE KM.

ȘTIAȚI CĂ...

„A STRĂBATE" ÎNSEAMNĂ A CUTREIERA UN LOC DE LA UN CAPĂT LA ALTUL, ÎN TOATE SENSURILE.

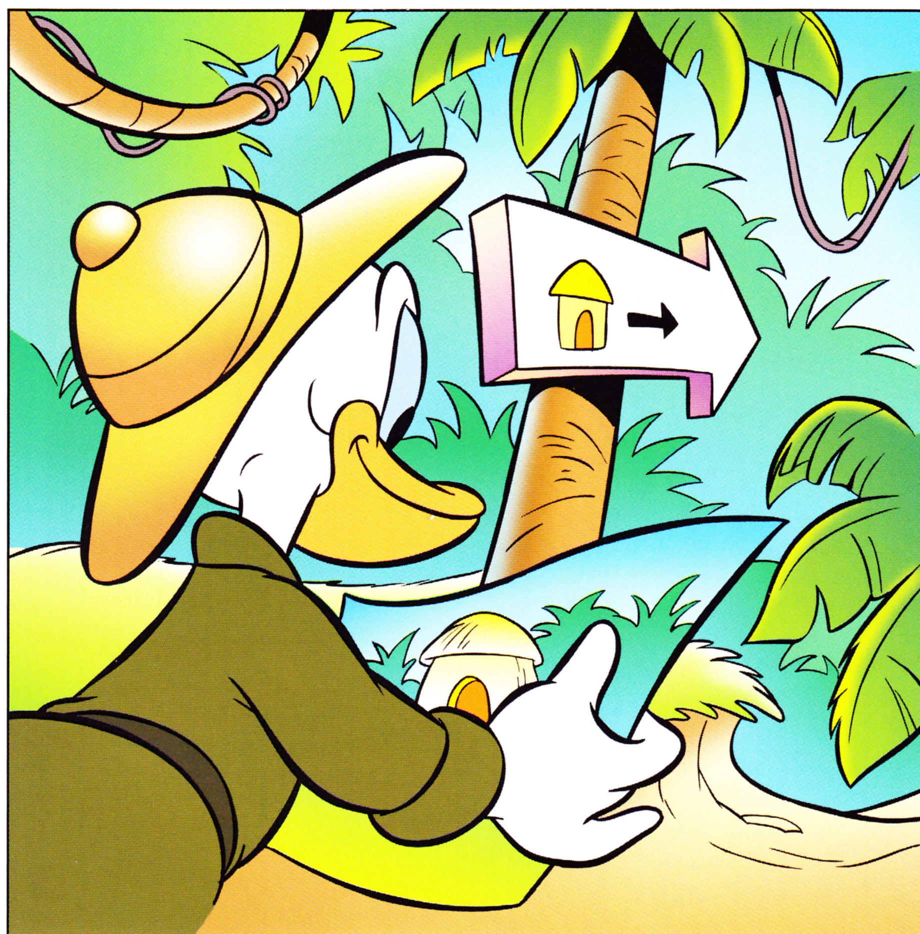

Pădurea de pe Coasta de Fildeș

Coasta de Fildeș (Côte d'Ivoire) este surprinzătoare prin varietatea peisajelor sale. Pe coastă, acolo unde e cald și umezeală, pădurea este deasă, de tip ecuatorial. În interior însă, copacii înalți dispar, fiind înlocuiți de arbuști, apoi de vegetație de savană, deoarece aici domnește un climat tropical, mai uscat.

Pe Coasta de Fildeș cresc mulți arbori de cocos și mulți palmieri.

Culoarea Vegetației

Pentru a crește, pădurea ecuatorială are nevoie de apă. Rezervele de apă se găsesc în lagunele întinse de pe coastă și în bazinele marilor fluvii care traversează țara. Văzută de sus, Coasta de Fildeș este traversată de fâșii de pădure virgină care pătrund în interiorul teritoriului.

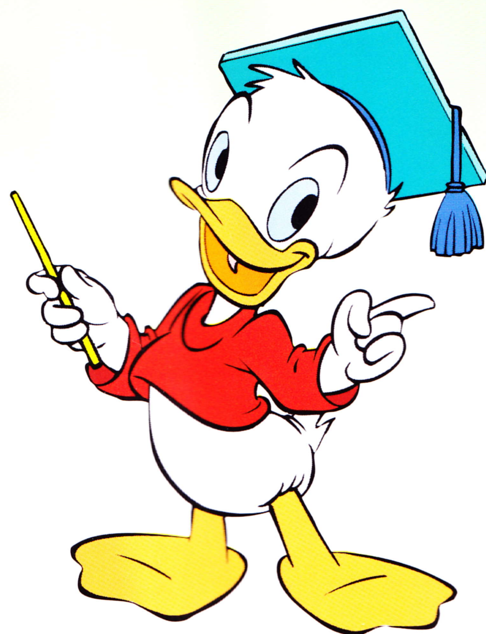
ESTE RÂNDUL TĂU ACUM!

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

Riri s-a gândit la tot felul de întrebări.

Poţi să răspunzi la ele?

1. Tâmplar specializat în confecţionarea mobilei fine; denumirea meseriei este legată de denumirea unui copac exotic. Care este acesta?
2. Cum se numeşte trunchiul desfrunzit al unui copac? E uşor, cuvântul rimează cu „leuştean"!
3. Ce culoare are acajuul?
4. Denumirea unui copac exotic, asociat cu adjectivul negru.
5. Acest dans, cu un ritm vioi, este specific Braziliei.

SOLUȚIE: 1. EBENIST (DE LA COPACUL NUMIT „EBEN", O VARIETATE DE LEMN EXOTIC OBȚINUT DIN ABANOS). 2. BUȘTEAN 3. MARO-ROȘCAT 4. ABANOS 5. SAMBA

Grup de tineri locuitori din Coasta de Fildeș

LEMNUL PREȚIOS

Pădurile de pe Coasta de Fildeș au peste 225 de esențe de copaci, unele rare: eben, acaju, okoumé, iroko. Mulți sunt exportați pentru fabricarea mobilelor. Locuitorii Coastei de Fildeș sculptează de secole aceste esențe de lemn, din care fac măști tradiționale.

Drum în savană

ȘTIAȚI CĂ...
LAGUNĂ ESTE O ÎNTINDERE DE APĂ MARINĂ, DECI SĂRATĂ, REȚINUTĂ PE ȚĂRM, ÎN SPATELE UNUI CORDON LITORAL.

